

DIRVA

Nr. 112

Spalis-October 2, 1963

Cleveland, Ohio

AR GALIMAS KELIAS ATGAL?

PREZIDENTAS KENNEDY PUOLĖ VADINAMĄ KONSERVATYVŲ POŽIŪRĮ Į UŽSIENIO POLITIKĄ, TAIKYDAMAS Į SILPNIAUSIĄ SENATORIAUS GOLDWATERIO VIETĄ: KRITIKUOTI LENGVA, TAČIAU PASUKTI ATGAL JAU DAUG SUNKIAU, JEI IŠ VISO ĮMANOMA. — ATRODO, KAD TOKIA BUS PREZIDENTO RINKIMINĖS KAMPANIJOS TAKTIKA, Į KURIĄ GOLDWATERIS AR KITAS RESPUBLIKONŲ KANDIDATAS TURĖS RASTI SAVO ATSAKYMĄ. — JIS TAČIAU NETURĖTŲ BŪTI PER DAUG KRASTUTINIŲ, KAD NENU-GASDINTŲ RINKIKŲ DAUGUMOS.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Praeitą savaitę prezidentas J. F. Kennedy lankėsi JAV Vakarų valstybėse, kurių gyventojų dauguma rinkimų metu pasisakė už Nixoną. Nors kelionė buvo skelbiama esanti 'nepolitinė', tačiau turėjo aiškiai propagandinį pobūdį, o Salt Lake City, Utah, prezidentas pirmą kartą užpuolė vyraujančio dabar neoficialaus respublikonų kandidato sen. Barry Goldwaterio pažiūras, kaip žinia, Arizono senatorius reikalauja, kad JAV siektų pergalės šaltajame kare, reikalavimas labai paprastas ir aiškus, tačiau sukėlęs daug problemų, kai susiduri su jo praktišku įvykdymu. Juk tam reiktų pakeisti per keliolika metų įsisenėjusią JAV politiką, kuri šiaip ar taip dažnai sėkė koegzistencijos su Sovietų Sąjunga. Prezidentas iki šiol vengė viešai ką nors pasakyti apie Goldwaterio reikalavimą, tačiau senatoriaus populiarumui kylant, jis rado reikalo pereiti puolimui ir tai padaryti kaip tik tokioje vietoje, kur senatoriaus vadinamos konservatyvios pažiūros dėl jos geografinės padėties ir gyventojų nusiteikimo turi turėti daug šalininkų. Tai buvo padaryta todėl, kad ištyrus plačiosios visuomenės nuotaikas, jei prezidento ar-

gumentai prieš Goldwaterio užsienio politikos požiūrį gali susilaukti čia -- Utah valstybėje -- pasisekimo, juo labiau jie susilauks pasisekimo Rytuose ir 'liberališkiau' nusiteikusiuose didmiesčiuose. Jei čia prezidentas nesusilauktų pasisekimo, jis savo tolimesnėje propagandoje už rinkimą turėtų būti griežtesnis... komunistų atžvilgiu. Korespondentų pranešimais prezidento argumentacija padariusi gerą įspūdį, kas verčia manyti, kad prezidentas ir toliau laikysis tokios pat linijos.

O toji linija, kaip paaiškėjo jo Salt Lake City pasakioje kalboje, yra tokia, kad Goldwaterio reikalavimai yra gery norų, tačiau, deja, neįgyvendinami. Dėl to, kad Jungtinės Valstybės "negali pertvarkyti pasaulio vien pagal savo reikalavimus". Užsienio politikos tikslas esąs nepareikšti vien savo sentimentus, bet suformuoti realius įvykius realiaame pasaulyje.

"Mes negalime priimti tokios politikos, kuri sako, kad jei kas nors neatsitiks, ar jei kiti neveiks taip ir kada mes norime, mes pasitrauksime į Amerikos tvirtovę, -- sakė prezidentas ir pridūrė -- tai būtų pasitraukimo politika, bet

ne jėgos." Turėdamas galvoje ankstyvesnį Goldwaterio pasiūlymą nutraukti diplomatinis santykius su Sovietų Sąjunga, prezidentas nurodė, kad jei JAV turėtų palaikyti tokius santykius tik su tokiomis valstybėmis, kurių vidaus tvarka kelia joms pasigerėjimą, JAV greitai liktų visai izoliuotos.

Iš tos kalbos aiškėja prezidento politikos gynimo planas. Griežtesnė politika vestų prie JAV izoliacijos ir dabartinė politika faktinai buvo pradėta ne jo, bet jau varoma nuo pat paskutiniojo karo pabaigos. Daugumai ir taip aišku, kad užsienio politikos negali pakeisti vienu užsimojimu. Yra visa eilė sutarčių ir susitarimų, kurios užsienio politikos tvarkytojams iš anksto suriša rankas. Pagaliau, kandidatas į prezidentus, kuris užsimoję pakeisti JAV politiką, visų pirma dar turi gauti savo tautiečių pasitikejimą -- laimėti rinkimus. Man net atrodo, kad sunkiau įtikinti savo tautiečius pakeitimo reikalingumu, negu jį vėliau praveisti.

Paliekant prie pirmojo klausimo: kaip įsigyti savo tautiečių pasitikejimą -- reikia pastebėti, kad paskutiniaisiais viešosios nuomonės tyrinėjimo daviniais, už prezidentą šiuo metu pasisako 60% rinkikų, už Goldwaterį -- 40%. Turint galvoje Goldwaterio visai neseną išpopuliarėjimą ir tai, kad prezidentas savo pozicijoje turi visą eilę propagandos priemonių, neįprastai senatoriui, toks santykis yra labai padrasinantis. Tačiau aplamai imant, amerikiečių dauguma nepritaria kraštutinėms politikoms, už tai ir senatorius Goldwateris, norėdamas gauti didesnio pritarimo, turės savo pažiūras sušvelninti. Kaip partijos konservatyvus sparno vadas, jis galėjo ir turėjo griežčiau pasisakyti įvairiais reikalais, kaip neoficialus kandidatas jis jau turėjo savo pažiūras modifikuoti. Taip, pavyzdžiui, nors jam federalinė socialinio draudimo sistema nėra prie širdies, jis nežada jos panaikinti, bet net ją toliau plėsti, jei to tauta pageidautų. Taip pat ir santykių nutraukimas su sovietais vargiai ar susilauktų tautos daugumos pritarimo, todėl senatorius jį jau keičia griežtesnių reikalavimų per derybas su sovietais naudai.

Tai natūralus procesas, kurį turi pereiti kiekvienas JAV politikas, norėdamas susilaukti daugumos pasitikejimo. Kol kas tačiau Goldwateris dar neturi reikalo plačiau ir konkrečiau suformuoti savo užsienio politikos platformą, patenkindamas atskirų dabartinės administracijos žygių kritiką. Jo pranašumas prieš Kennedy slėpi jo paprastume. Tuo tarpu, kai prezidentas naudojasi intelektualų surašytomis, komplikuotomis kalbomis apie tarptautinę politiką, vedan-

PROF. ADOMAS GALDIKAS, kuriam spalio 18 d. sukanka septyniadešimt metų amžiaus. Lietuvai pabudus laisvam gyvenimui, dvidešimt penkerių metų jaunuolis Adomas Galdikas taip pat žengia savo pirmuosius kūrybos žingsnius. Nuo 1920 m. dalyvauja kiekvienoje lietuvių meno parodoje Lietuvoje ir užsieniuose. 1937 m. dail. A. Galdikas pasaulinėje parodoje Paryžiuje už triptiką LIETUVA apdovanojamas Grand Prix, o už ŠARŪNO dekoracijas aukso medaliu. 1959 ir 1962 metais dailininkas laimi pirmąją premiją Four Arts Contemporary parodoje Floridoje.

Jo kūrinius turi įsigiję Valstybės muziejus Kaune, Dailės muziejus Vilniuje, Latvijos valstybės muziejus, Moderniojo meno muziejus Paryžiuje, Stiglitzo muziejus Petrapilyje, Prancūzų kultūros institutas, Jeu de Paume muziejus ir kt.

JAV jo parodos įvyko John Myers galerijoje, Feigl galerijoje, Whitney muziejuje, The Chrysler Art muziejuje, Riverside muziejuje ir eilėje tarptautinių parodų.

Prancūzų meno kritiko Waldemar George žodžiais "... pakeltas į europiečių menininkų rangą, Galdikas niekada nepamiršo, kad pirmiausia jis yra dailininkas lietuvis."

Prof. Adomo Galdiko 70 metų amžiaus ir 45 metų kūrybinio darbo sukačių proga sekmadienį, spalio 6 d., val. p.p. Clevelande, Čiurlionio ansamblio namuose atidaroma jo meno darbų paroda.

Vyt. Maželio nuotrauka

CHICAGOS LIETUVIAI RUOŠIASI BALFUI SURINKTI 25,000 DOLERIŲ

Chicago Balfas seniau ruošdavo dideles rinkliavas dėžutėmis, vadinamas Tag Day. Tuomet gatvėse surinkdavome iki 10,000 dolerių. Dabar to daryti nebegalima. Balfas sugalvojo kitą būdą: suorganizuoti apie 1000 rinkėjų, duoti jiems Balfio įgaliojimus ir paleisti juos po visą Chicago ir apylinkes. Jie aplankys visus lietuvius (ir tik lietuvius), paprašydami mūsų vargstančiam bro-

liui aukos. Kiekvienam rinkėjui savanoriui teks aplankyti apie 10 kiemų. Tai nebus labai sunkus darbas.

Šitas užsimojimas, vadinamas Balfio Vajumi, įvyks š.m. lapkričio mėnesį. Lapkričio mėnuo organizuotos Lietuvių Visuomenės Chicagoje paskelbtas LABDARYBES MĖNESIŲ. Pasiruošimai šiam vajui skubiai vykdomi: sudaryti Komitetai (Garbės, Vajaus, Vykdomas) ir jau pradėta svarbiausias darbas -- surasti daugybę savanorių rinkėjų. Balfio Vajų sugalvojo ir jį vedė Chicago Balfio Apskritis, taikininkaujama organizuotos lietuvių visuomenės. Visus darbus atliks Vykdomasis Komitetas gelbstimas organizacijų ir spaudos atstovų. Reikalų Vedėju sutiko būti kun. F. Gureckas, kuris ves praktiškąją Vajaus parengimo pusę.

Šis vajus yra pasiryžęs sukelti mūsų šalpai 25,000 dolerių. Balfio Pirmininkas prel. J. B. Končius paskelbė, kad Balfas yra pasiryžęs šelpiti visus į vargą patekusius lietuvius: tiek užjūryje tiek čia Amerikoje. Aišku, kad patys nelaimingiausieji yra Sibiro tremtiniai, ypač tie, kurie tebėra bolševikiniuose kacetuose. Tačiau ir čia, Chicagoje, ir visoje Amerikoje lietuviško vargo pasitaiko: ilgos ligos suėda visą žmogaus turtą ir visuomenei tenka jį globoti. Tautinės grupės čia daug padeda: jos aprūpina nelaiminguosius, kol pajuda didieji: Public Aid, Catholic Charities ar kiti panašūs. Štai kodėl kiekviena tautinė grupė Amerikoje turi savo savišalpos fondus. Mes, lietuviai, irgi juos turime. Gaila, kad mūsų šalpos fondai yra nepilniausi. Balfio pastangos papildyti mūsų šalpos aruodą, nenuilstamai kovoti su lietuvišku vargu, yra labai girtinos.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

● MICHAELA, FEIGHAN, Kongreso atstovas iš Ohio, pranešė spaudai, kad 59 studentų nelegali kelionė į Kubą buvo komunistų inspiruotas žygis, kad pralaužus vyriausybės pastangas izoliuoti dabartinį Kubos režimą. Šiuo metu esąs vykdomas planas surinkti apie 2000 studentų panašiai kelionei į Kubą, kad įrodžius, jog JAV vyriausybės draudimas keliauti į Kubą neturi praktiškos reikšmės.

● ŠVEDIJA SUDARĖ sutartį su Sov. Sąjunga, pagal kurią už 30 mil. dolerių parduodama pilni įrengimai septyniolikai skerdyklų.

Šiandien ir rytoj

MASKVOJE užsienų reikalų ministerijoje veltui laukia Kubos ambasadoriaus, kad jis padėtų savo parašą ant atominių bandymų uždraudimo susitarimo. Bet kubietis vis nesirodo.

Aišku, Kubos ambasadorius Maskvoje dėl to neatsakomingas. Kaip ir visi diplomatai, jis tėra tik savo vyriausybės nuomonės pildytojas ir negali rodyti asmeniškos iniciatyvos. Gi Kubos diktatorius Fidel Castro dar nenuitarė pasirašyti Maskvos susitarimo. Sovietai buvo tikri, kad Kuba pasėks kitų jų satelitų pavyzdžiu ir tuo patį atsisot rikiuotės prieš Komunistinę Kiniją, kuri atsisakė sutartį pasirašyti. Bet Kubos ambasadorius vis dar negauna įsakymo iš Havanos.

Sovietų ekonominė pagalba Kubai siekia po milijoną dolerių į dieną. Tačiau Castrui tos pagalbos neužtenka ir jis reikalauja, kad ji būtų padvigubinta. Kadangi jau ir taip ta parama sovietams yra nuostolinga, tai mummama, kad Castro per daug noris. Castro irgi žino, kad jis negalės būti visą laiką nepasotinamu. Kur nors turi būti riba. Tą jis pastebėjo savo kelionės po Rusiją metu, nežiūrint visų draugiškumo manifestacijų. Jis nusivylė sovietais.

Tad Kubos atsakymas pasirašyti sutartį tik labiau pabrėžia nesutarimus tarp Havanos ir Maskvos.

Šitas santykių įtempimas turi ir kitą pagrindą, būtent Kubą negauna iš Maskvos pritarimo išvystyti kovą Pietų Amerikoje. Kaip visi diktatoriai, kurie negali nugalėti vidaus krašto sunkumus, Castro ieško būdų gyventojų dėmesį nukreipti į užsienį. Chruščiovas priešingai, bent šiuo metu, nori išvengti naujų susikirtimų su Amerika, nes tai privestų prie sunkumų. Konfliktas su Mao jau užtenkamai Nikitai pridarė nemalonumų. Iš savo pusės Komunistinė Kinija kursto Kubą išvystyti akciją Pietų Amerikos kraštuose.

Kyla klausimas, ar Chruščiovas nesigaili savo susitarimo su Kuba, kuris jam kainavo daug bilijonų dolerių ir nežiūrint viso to jam nepavyko laimėti sąjungininko. Castro jį šantažuoja, grasindamas prisijungti prie Pekino, jei jam nebus padidinta ekonominė pagalba.

Castro atsimetimas nuo Sovietijos labai sumažintų Maskvos prestižą Pietų Amerikoje, Azijoje ir Afrikoje. Bet šantažas gali ir patį Castro privesti prie pralaimėjimo, nes jo reikalavimus nepajėgs patenkinti net ir visas rytų blokas.

*

SOVIETIJŲ pasienio sargybą lanko aukštas pareigūnas iš Maskvos. Jis sustojo prie vieno kareivio.

-- Aš matau, tu esi apdovanotas medaliu.

-- Taip. Aš nukoviau vieną išdaviką, norėjusį bėgti į užsienį.

-- Puiku, sako valdininkas, o ką sako tavo draugai?

-- Nežinau, nes nuo to laiko jie su manim nebekalba.

(vė)

Paslaptingas pasimatymas...

Dr. Steponas Biežis, asistuojamas Pautenienės ir Vileišienės, padeda vainiką prie paminklo, pagerbimui žuvusių dėl Lietuvos laisvės.
A. Gulbinsko nuotrauka

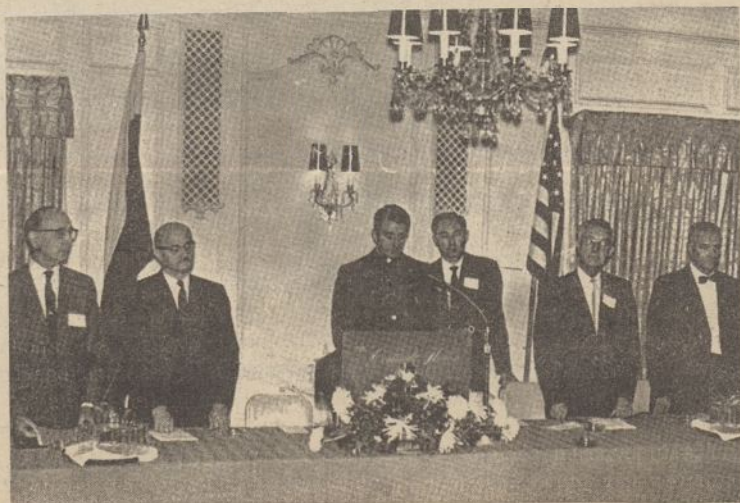
ISPŪDŽIAI IŠ AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMO CHICAGOJE

Tautos sveikatos reikalai yra jos gajumo problema. Tautos sveikatos reikalai bus tinkamai tvarkomi, jei bus pakankamai moksliskai ir praktiškai pasiruošusių savų gydytojų. Bet gydytojo profesinė veikla bus sėkmingesnė ir našesnė, jei ji bus sandaroje su žmogaus, tautos dvasiniais poreikiais. Laisvame pasaulyje lietuvis gydytojas įsigytu mokslu gali nevaržomai tarnauti savo tautos bendruomenės reikalingam. Jau senesniais laikais lietuvis gydytojas būdavo tampa susijęs su savo tauta. Prisiminkime tikrai mūsų tautos gydytojus ir tautinės dvasios žadintojus dr. Basanavičių, dr. Kudirką ir kt. Jau nuo senų laikų mūsų tautos socialinėje ir kultūrinėje veikloje lietuvių

gydytojo vaidmuo buvo žymus. Ir laisvame pasaulyje lietuvių gydytojai yra pasiruošę būti savo žmonių sveikatos sargyboje, kad ugdytų ir stiprintų jos kultūrinę bei dvasinę pajėgumą.

Darnesiam ir pajėgesniam veikimui Amerikos lietuvių gydytojai yra susibūrę į savo sąjungą, kuri apjungia Illinois, New York, Michigan, Ohio, Kanados ir

gimstančios lietuvių tautinės dvasios įtaigoje, kad įsijungtų į savo tautos ir valstybės kūrybos darbą. Nors ne visi ano laiko Amerikos lietuvių gydytojai liko ištikimi draugijos užbrėžtiems tikslams, bet žymi jų dalis aukštai iškėlė nešę tautos idėjos vėliavą iki pastarųjų laikų. Pirmieji kūrėjai buvo atitinkamai paminėti bei pagerbti ir vienas iš jų, dr.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugijos suvažiavimo prezidentas invokacijos metu: iš kairės -- dr. K. Drangelis, gen. konsulas dr. P. Daužvardis, kun. B. Markaitis, SJ, dr. Ringus, dr. S. Biežis ir J. Ignatonis (nuotraukoje nematyti prezidento narių -- dr. K. Ambrozaičio ir dr. M. Budrienės).
A. I. Gulbinsko nuotrauka

kt. lietuvių gydytojų draugas, ir yra tąsa 1913 metais Chicagoje įkurtos Amerikos Lietuvių Doktorų draugijos, kuri anais metais gausiomis aukomis ir neuilstama veikla žymiai prisidėjo prie nepriklausomos Lietuvos atstatymo.

1963 m. rugp. 31 ir rugs. 1 dienomis Chicagoje, Conrad Hilton viešbučio salėje, įvyko ketvirtasis Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos visuotinis suvažiavimas, pasivadinęs jubiliejinu, nes kartu vyko Amerikos Lietuvių Doktorų draugijos 50 metų įkūrimo minėjimas. Į suvažiavimą atvyko gausiai lietuvių gydytojų iš įvairių Amerikos vietovių. Suvažiavimo pirmą dieną buvo pašvęsta 50 metų minėjimo iškilnėms. Suvažiavimą atidarė Illinois Lietuvių Gydytojų draugijos pirmininkas dr. E. Ringus, o atitinkamą invokaciją skaitė J. Kubilius S.J. Be Lietuvos gen. kons. dr. Daužvardžio, Lietuvių Bendruomenės atstovo ir kitų gausių sveikinimų įvadinį žodį tarė Amer. Liet. Gyd. S-gos pirm. dr. S. Biežis ir ilgesnė kalbą pasakė Amer. Liet. Dakt. d-jos (1913 m.) vienas iš kūrėjų dr. K. Drangelis, nušviesdamas ano meto draugijos organizavimą ir tikslus.

Tuomet ši draugija kūrėsi at-

K. Drangelius, Amer. Liet. Gyd. S-gos pirm. dr. S. Biežis įteikė garbės steigėjo diplomą ir pasiskelbė į Amer. Liet. Gyd. S-gos amžinuoju nariu. Iškilnių eigoje Illinois Liet. Gyd. d-jos vardu A. Ramonas įteikė 1.000 dol. čekį Liet. Fondo atstovui A. Šantarui, kuris dėkodamas už dovaną, pasveikino suvažiavimą ir supažindino su Liet. Fondo veikla. Suvažiavimo iškilnės pagražino koncertine dalimi solistai J. Vaznelis ir J. Šalnienė, akompanuojant muz. Byanskui.

Po to sekė iškilminga vakarienė bei supažindinimas su žymesniaisais svečiais ir pasižymėjusiais veikėjais; supažindinimą atliko dr. Kaunas.

Antrą suvažiavimo dieną 10 val. ryto buvo atliktos iškilmingos pamaldos Tėvų Jėzuitų kopijčioje (5620 S. Claremont); suvažiavimui pritaikinta, giliai prasminga pamokslą pasakė kunigas J. Kubilius, S.J. Jis iškėlė gydytojo pašaukimo altruistinę reikšmę kenčiančiam žmogui teikti pagalbą ir pagūdą, nurodymas, kaip politikoje žmogus išnaudojamas medžiaginiais bei egoistiniams tikslams. -- Prie žuvusiųjų už Lietuvos laisvę paminklo suvažiavimas padėjo gyvų gėlių vainiką, o Lietuvos kariuomenės kū-

rėjas savanoris ir Vyčio Kryžiaus kavaličius med. dr. K. Gudaitis prie paminklo pasakė iškilnėms pritaikintą įspūdingą kalbą.

1 val. p.p. Conrad Hilton viešbutyje suvažiavimas tęsė savo posėdžius, kur buvo padaryti Amer. Liet. Gyd. S-gos ir d-jų veiklų pranešimai su diskusijomis, buvo priimti nauji Amer. Liet. Gyd. S-gos įstatai, kurie sukėlė gana gyvų diskusijų ir buvo įkurta Pasaulio Lietuvių Gydytojų sąjunga, prie kurios galės jungtis kitose šalyse gyvenę lietuvių gydytojai organizuoti ir pavieniai. Jos centrinę organą sudarys Amer. Liet. Gyd. S-gos valdyba su iš kitų šalių deleguotais atstovais. Toliau buvo pasiskelbti Amer. Liet. Gyd. S-gos garbės nariais: prof. med. dr. V. Tumėnienė, prof. dr. M. Nasvytis, dr. S. Biežis, dr. K. Drangelis ir kt. Į Amer. Liet. Gyd.

Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavime programą išpildė solistai su viešnia iš Australijos. Nuotraukoje: J. Vaznelis, G. Vasiliauskienė ir J. Šalnienė.
V. A. Račkausko nuotrauka

Dr. H. Brazaitis, Liet. Gydytojų S-gos vicepirm., prie gydytojų ir jų šeimos narių meno kūrinių, išstatytų parodai Hilton viešbutyje.
V. A. Račkausko nuotrauka

S-gos valdybą buvo išrinkti: pirmininku dr. V. Tauras, vicepirmininkais: dr. M. Budrienė, dr. E. Lenkauskas, prof. med. dr. V. Kanauka ir sekr. -- ižd.

dr. G. Balukas.

Nuo 3:15 iki 5:20 val. p.p. vyko medicininiai pranešimai. Psichiatras asso. prof. dr. P. Tonkūnas skaitė pranešimą iš savo kelionės po Azijos žemyną ir Japoniją, kuri jis dalyvavo Amerikos Veteranų Administracijos delegatų tarptautinėje psichiatrų konvencijoje.

Patologas asso. prof. med. dr. J. Valaitis dėstė apie "Mirties priežastis senatvėje."

Radiologas asso. prof. dr. E. Gedgaudas darė pranešimą "Koronarinę indų arteriografiją."

Urologas med. dr. K. Bobelis kalbėjo apie "Šlapimo pūslės vėžį ir jo gydymą."

Savo pranešimus prelegentai pajavirino atitinkamų statistikų bei medicininį preparatų vaizdais. Šie pranešimai būtų vertingas įnašas lietuvių medicinai, jei jie būtų išspausdinti atitinkamame leidinyje, kurio iki šio Amerikos lietuviams gydytojams trūksta. Pateikti pranešimai uždaramo susirinkime platesnei lietuvių visuomenei ir nedalyvavusiems gydytojams liks nežinomi.

Asso. prof. med. dr. K. Gudaitis darė medicinos istorinį pranešimą "Iš Amerikos ir nepriklausomos Lietuvos gydytojų bendravimo Lietuvos medicinos raidoje". Prelegentas suglaustai pateikė žinių apie medicinos stovį nepriklausomos Lietuvos pradžioje ir kokią medicinos pažangą padarė nepriklausomybės laikais. Pvz. nepriklausomybės pradžioje visoje Lietuvoje tebuvo 391 gydytojas ir vienas gydytojiui teko 8-9 tūkstančiai gyventojų, gi 1939 metais nepriklausoma Lietuva jau turėjo 1.416 gydytojų (1 gydytojiui beteko 1-988 gyventojai) ir 686 dantų gydytojus. (Nurodyta Amer. liet. gyd. pavyzdžių, prisidėjusių prie Lietuvos medicinos ugdymo.) Ypač jaunesniesiems lietuviams gydytojams, kurie kūdikystę ar vaikystę tepalėjo Lietuvoje, šis pranešimas suteikė įdomių inspiruojančių minčių. Buvo išreikštas pageidavimas, kad šitos pranešimas būtų išspausdintas bendroje spaudoje.

Be kitų reikalų ir rezoliucijų priėmimo, dar buvo gyvai diskutuotas liet. gyd. laikraščio "Biuletenis" patobulinimas. Buvo padaryta rimtų pastabų, kad gydytojų laikraštį turėtų būti spausdinama daugiau medicininį rašinių; valdybos protokolų ištraukos

ir asmeninės žinutės neatvaizduoja sąjungos medicininės veiklos; neatspausdinti medicininiai referatai nepasiekia pilno tikslo ir mažai tepatarnauja lietuvių medicinos ugdymui. Iš redakcijos pusės buvo nusiskūsta, kad dėl silpno narių įnašų mokėjimo didesniai leidiniui esanti lėšų stoka, ir nurodyta, kad medicininį straipsnių rašančių mažai teatsiranda. Čia reikia priminti, kad redakcija turėtų palaikyti daugiau asmeninių ryšių su tais gydytojais, kurie sugeba ir nori paruošti medicininį rašinių lietuvių kalba. Taip pat buvo iškelta mintis, kad gydytojų laikraštis, kuris dabar turės reprezentuoti ir Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungą, turėtų turėti didesnį formatą, nors kaip nepriklausomos Lietuvos "Medicina", ir laikraščiu duotas prasmingesnis pavadinimas, pvz. "Lietuvių Medicina" (panašiai kaip "Lietuvių Enciklopedija").

Sugiedoję Lietuvos himną, suvažiavimo dalyviai skirstėsi gera nuotaika ir viltimi sekančiame suvažiavime Michigan - Detroit vėl pasimatyti.

Dr. K. G-tis

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

STATEMENT

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, JULY 2, 1946 AND JUNE 11, 1960 (74 STAT. 208) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF DIRVA, published Three times a Week: Monday, Wednesday and Friday, except for Holidays at Cleveland, Ohio, for October 1, 1963.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor and business manager are: Publisher: The American Lithuanian Press & Radio Ass'n, "VILTIS", Inc. (Not for profit), 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio, 44103; Editor: Jonas Čiuberkis, 17422 East Park Dr., Cleveland, Ohio, 44119; Managing editor: Jonas Čiuberkis, 17422 East Park Dr., Cleveland, Ohio, 44119; Business manager: Jonas Čiuberkis, 17422 East Park Dr., Cleveland, Ohio, 44119.

2. The owner is: If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual member, must be given. The American Lithuanian Press & Radio Ass'n, "VILTIS", Inc. (Not for profit), 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio, 44103; Board of trustees: Dr. Vl. Ramanauskas, 18310 Marcella Rd., Cleveland, Ohio, 44119; K. Pocius, 3908 Fir St., East Chicago, Ind.; St. Lazdins, 1192 E. 87th St., Cleveland, Ohio, 44108; V. Vinclovas, 1903 Sunset Dr., Cleveland, Ohio, 44117; V. Rastenis, P. O. Box 1247, Woodhaven 21, N. Y.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: none.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statement in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above was: (This information is required by the act of June 11, 1960 to be included in all statements regardless of frequency of issue) 5882.

Jonas ČIUBERKIS
Editor and Business Manager
Sworn to and subscribed before me this 23 day of September, 1963.
(SEAL)

Joseph P. Mull
Notary Public
My Commission expires 18 Feb., 1965.

GALVOJATE APIE NAUJĄ AUTOMOBILĮ?

Leiskite **Society** pagelbėti su naujo automobilio įsigijimu dabar, kad galėtume apmokėti vėliau. Prašykite pardavėjo, kad sutvarkytų **Society** banko finansavimą. Jis tai gali padaryti vietoje. Arba ateikite asmeniškai. Atmokėjimo sąlygos labai lengvos mėnesiniais išdėstymais, pritaikytais jūsų biudžetui. Jei naują mašiną turėti jums svarbu, svarbu tai ir mums.

Darbo Dienos savaitgalio proga Chicagoje įvyko Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugijos suvažiavimas, kurio metu paminėta organizacijos 50 metų gyvavimo sukaktis.
A. Gulbinsko nuotrauka

DIRVA ★★ ★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:
Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

GYVĖJA RYŠIAI SU AUSTRALIJOS LIETUVIAIS

Nėra tokio kontinento, kuriame nebūtų įsikūrusių lietuvių. Vienur jie susispietę didesniais būriais, kitur pavieniai misijonieriai mokina indijonius lietuviškų dainų ir giesmių.

Bet nuotoliams kas kart "trumpėjant", kas kart gyvėja ryšiai tarp lietuvių, spiečiais susibūrusių įvairiose pasaulio šalyse.

Šį kartą, norėdami atkreipti dėmesį į JAV gyvenančių lietuvių ryšius su tolimos Australijos lietuviais, turime pasidžiaugti, kad tie ryšiai pagyvėjo tiek, kad jau ir nuotolis nebegąsdina ir atrodo, kad tie ryšiai turi tendenciją dar labiau plėstis ir gyvėti. To ryšio pagyvėjimo didžiausiu kaltininku reikia laikyti PLB pirmininką Juozą J. Bachuną, kuris dviem atvejais apsilankęs Australijoje, ne tik kad supažindino Australijos lietuvius su lietuvių gyvenimu ir veikla Amerikoje, bet kartu surado eilę būdų ir priemonių abiejų kontinentų lietuvių ryšiams įlieti į platesnę ir ryškesnę vagą.

P. G. Vasiliauskiene ir p. D. Oldham koncertų Amerikoje proga tenka pastebėti, kad jau pačioje pradžioje, koncertais Detroite ir Clevelande, buvo ryškiai pastebimas skirtumas tarp eilinio koncerto ir koncertų su "australišku prieskoniu". Tas "prieskonis" išplaukia ne vien iš dailiai ir skoningai paruoštos muzikinės programos, bet iš tos atmosferos, kurią taip nuoširdžiai ir taip jautriai savo žodžiais perduoda abi solistės ir jų koncertų "kaltininkas" Juozas J. Bachunas. Tai nėra nei paskaitos apie Australijos lietuvius, nei oficialus prisistatymo žodis. Tai žodžiai, kurie išplaukia iš bičiuliškos širdies, žodžiai, kurie suartina, įšildo jausmus.

Viešnių iš Australijos koncertai nėra vien tik meninė paguoda. Išlepintiems lietuviškų koncertų klausytojams jos ir nesiekia pateikti kokių sensacijų ar nepaprastų meninių laimėjimų aukštybių. O vis tik, du jų koncertai jau įvyko pripildytose salėse, pakilia ir šventiška nuotaika. Nes gi tie viešnių iš toli koncertai lydimi misijos, kurios ilgai teko laukti. Tai gyvojo ryšio užmezgimo šventės. Tų koncertų rėmėse vykstančios susiartinimo šventės lietuvių masėje išreiškiamos giliu išsilgimu ir prisirišimu ne tik lietuviškai dainai, bet lietuvių lietuviui, kur jis begyventų.

Amerikos lietuvių grupė gražiai užsirekomendavo Vokietijoje. P. Bičienė, Stukas, Vasaitis ir Žukauskas sukėlė Vokietijoje gyvenančių lietuvių didesnius apetitus ryšių praplėtimui. Nėra abejonės, kad p. G. Vasiliauskiene ir ištikimos lietuviškos muzikos reprezentacijos palydovės ir iškėlėjos p. D. Oldham vizitai bus įžanga to kelio, kuriuo einant išnyks išsireiškimai apie "tolimą Australiją", "nepasiekiamus Australijos lietuvių" ir t.t.

Pasaulio lietuvių bendruomenė yra viena. Per ją augs ir plės ne tik lietuvių ryšiai, bet ir jų įtaka. Nestik glaudžiamie ryšyje galėsime atsiekti tų didelių tikslų, kurių visi vieningai siekiame.

Jei prasidėję koncertai ir toliau bus lydimi tos pačios šiltos ir tyros lietuviškos atmosferos, jie bus paskatiniu gyvenimiškiems ir būtiniausiems lietuvių apjungimo ir gyvėnių ryšių palaikymo darbams.

IŠ PASAULINIO SEIMO PAŠALIŲ (6)

Seimas ir veiksniai (b)

V. RASTENIS

"Viltinių kompromisų" *) patikimumą susilpnino ir seimo pašaliuose pasklidusi žinia, kad Vliskas, dėsęs apie devynis mėnesius, pačioje seimo išvakarėse (jau po vadinamųjų kompromisų atsiradimo pasitarimų komisijoj), "labai sklandžiai" priėmė savo pastogėn LAS-ą. Iš patirtų "pasikeistų notų" turinio paaiškėjo, kad priėmimas įvyko maždaug "besąlyginės kapituliacijos sąlygomis". LAS, nežinia, reikalaujamas ar iš savanoriško uolumo, netgi įsukniai indorsavo tą 18 metų "šaldytuve gulintį" Wuerzburgo protokolą, kurio užmiršimas yra kaip tik bene vienas iš esmingiausių "viltinių kompromisų".

Taip sinchronizuota "separatinė kapituliacija" savaime pakviop intencija atsimesti nuo seimo išvakarėse sutartų kompromisų ir pasitarimus su nauja ar atnaujinta PLB valdyba tęsti jau "naujose aplinkybėse".

J. Matulionis, PLB vicepirmininkas, anksčiau buvęs PLB pirmininkas, o dar anksčiau buvęs Vliko pirmininkas, referavo seimui patį "politiskiausį" klausimą: apie PLB vaidmenį tarp veiksmų, taigi ir apie PLB valdybos iniciatyvą vykusių pasitarimų. (Apie faktinę pasitarimų padėtį trumpai, be konkretybių, pranešė pasitarimų komisijos pirmininkas, PLB valdybos įgaliotinis komisijoje, prof. J. Puzinas).

J. Matulionio pranešimas būtų itin vertas visiems atidžiai paskaityti. Deja, tuo tarpu jį buvo proga tik išgirsti. Būtų rizikinga cituoti jį "iš ausies". Bet bendras įspūdis toks, kad, pavyzdžiui, Dirvos skaitytoms daug jo minčių atrodytų labai pažįstamos. Nes jau eilę metų Dirvoje tais klausimais tokių pačių nuomonių apie veiksmus, bendruomenę ir susidariusią padėtį veiksmų veikime buvo reikšta ne vieno autoriaus. (Tik ne P. Stravinskio, kurį J. Matulionio pranešimo tezės turbūt dar labiau sujaudintų, negu Dirvoje skelbtųjų jo tezių kritika, ir jam tikriausiai prireiktų prašyti Naujienose dar bent keleto puslapių pastangoms kaip nors diskredituoti jį ne "revizionistiškai" J. Matulionio mintis, tai bent jį patį).

Seimas, tačiau, J. Matulionio pranešimu ne tik nepasipiktino, bet priėmė jį labai palankiai. Neprieštaravo jam nei dabartinis Vliko pirmininkas, kuris, nors tik svečias seime, turėjo privilegiją pasisakyti diskusijoje. Klausydami, teiravomės savo tarpe: argi ir Vliko pirmininkas jau traukiasi nuo "užkietėjusio dogmatizmo" veiksmų sandoroje? Ar tai tik laikinas "libera-

* Žr. Dirvos III nr.

pasibaisėjimą.

Liečiant buvusio prezidento D. Eisenhowerio paaiškinimą Amerikos Lietuvių Tarybai, kad išlaisvinimo bus siekiama tik taikingomis priemonėmis (by peaceful means), tai D-is turėtų žinoti, kad Chruščiovas Eisenhoweriui už tai labai gražiai atsimokėjo. Atvykęs į svečius, pažadėjo palaidoti JAV keturiais vėjais išskleidė Dovydo stovyklos dvasią, o už geras vaizdes pažadėjo jam vietą senelių prieglaudoje, kai bus įgyvendintas socializmas.

Atrodo, taip progresuodami, galime susilaukti laukų, kai Chruščiovas pasiūlys, kai kam iš didelių politikų, gerą vietą lopšelyje.

Dėl D-is užmetimų, nukreiptų naujųjų ateivių adresu, turio pasakyti, kad jeigu JAV tiek rūpinusi savo didžiausio priešo ruso bolševiko (kuris žada palaidoti JAV) pavergtų tautų išlaisvinimu, kiek yra rūpinamasi Azijos ir Afrikos tautų išlaisvinimu iš geriausių JAV draugų ir sąjungininkų -- Anglijos, Prancūzijos ir kitų, vergijos - globos ar kolonializmo, tai naujieji ateiviai tik džiaugtųsi ir dėkoti už tokią malonę.

Tenka labai apgailestauti, kad D-is šito netik nemato, bet ir labai nemėgsta tų, kurie tai mato.

Laikas ponui D-is ir į jį panašiams praręgti.

P. Žilys
Chicago

lumas" seimo nusiteikimų aki vaizdoje, nuo kurio tikimasi po seimo nesunkiai nutolti?

Visa tai atsidūrė naujojo švie-soj, kai seimas išsprendė PLB valdybos klausimą. Kaip visi seimo nutarimai, taip ir nutarimas politinės veiklos reikalui, perduotas vykdyti valdybai, kurios politinių veiksmų sluoskniai nei plano, nei numatė.

Ar PLB santykių su politiniais veiksniais klausimas bent kiek lėmė tą seimo pasirinkimą? Galbūt daugelis į tai visai nekreipė dėmesio. Tas dalykas galėjo turėti reikšmės tiems, kurie pastebėjo vieną itin būdingą buvusios (taigi ir Toronto sraše projektuosios) valdybos bruožą. Sutvarkyti PLB santykius su politiniais veiksniais ir rasti PLB vadovybei prideramą vietą jutarpe PLB valdybai buvo lyg ir pats svarbiausias užsimojimas, kurs tos valdybos veikloj vyravo visiemis kitiems darbams. Atrodė, kad ir nauja valdyba, kokia buvo projektuota Toronte, gal dar uoliau būtų tęsusi tą užsimojimą -- priimtina apibūdinti, tik dar nežinia, ar pakankamai atspari prieš politinių veiksmų siūlomą jo modifikaciją.

Seimo pasirinktoji valdyba nepadarė jokių deklaracijų tuo klausimu. Bet seime ir jo aplinkoj vyravo tokia nuomonė, kad 1) šiai valdybai veiksmų problema nebūsimanti tokia "žūbtinė" ir ji nestelbsianti kitų PLB veiklos dalykų, 2) ši valdyba atrodanti geriau "impregnuota" atsispirti prieš bet kurių politinių veiksmų spaudimus, tad jai galėsią būti lengviau, patogiau (ir arčiau prie širdies) tą reikalą vairuoti kaip tik tokia prasme, kaip seime buvo kalbėta ir nutarta, tai yra, be rezervuotos minties apie nutarimo "išaiškinimus" pagal kitokius "mylimesnių" veiksmų reikalavimus.

Dar kartą -- kuo gi iš tikrųjų buvo pagrįstas tas įkyrokai siūlėsis įspūdis, kad kiek atnaujinta, bet su senuoju branduoliu pasiilks PLB valdyba po seimo mažiau bebūtų linkusi pasilikti savarankiškai, įvairiaspalvių veiksmų atžvilgiu maždaug neutralioje plotmėje. Iš kur tas įspūdis, kad atnaujinta senoji valdyba galėtų būti linkusi vadina-mąjį politinės vienybės klausimo sprendimą vairuoti nebūtinai savo pareikštąja, o greičiau Vliko siūlomąja prasme?

"Dokumentų" tokiame įspūdžiui patvirtinti nebuvo. Bet buvo eilė būdingų simptomų. Visų pirma, tas žūbtinis troškimas tą klausimą kaip nors sutvarkyti, ir sutvarkyti kaip galima greičiau. Tokį patį troškimą be atvangos skelbia ir Vliskas, tiksliau tariant, Vlike lemiančiųjų grupių veikėjai. Tik Vlike yra ir geidimas tą klausimą sutvarkyti (arba nutildyti) ne bet kaip, o tam tikru būdu. PLB valdyba siūlė tą reikalą spręsti kitokia dvasia, tai yra, mažiau ar daugiau atsižvelgiant ir į iškilius Vliko sandaros kritiką. Bet, kada iš vienos pusės yra troškimas reikalą tvarkyti bent "kaip nors", o iš kitos -- tvarkyti "tik šitaip", tai labai galima ir net panašu, kad pirmoji pusė galų gale nusileistų antrosios įtakai.

Iš "eismo aplink nominacijų komisiją" galėjai just, jog formuojant atnaujintą valdybos kandidatų sąrašą dedama labai planingų pastangų užtikrinti, kad nauja PLB valdyba būtų kiek galima imlesnė ir kiek galima mažiau atspari vadovaujančių vlikinių grupių įtakai.

Negti nominacijų komisiją sudarant įvyko būdingas incidentas. Jos nariai buvo numatyti ir seimui pasiūlyti senosios valdybos. Sąstata buvo šimtanuošiminių bendruomenininkų iš tolimų kraštų (kuriems sunku susigaudyti, kas čia yra kas), ir gerų bendruomenės veikėjų, bet atsitiktinai (?) su suinteresuotoms vlikinėms intencijoms palankių laidininkų. Iš salės buvo pasiūlytas dar vienas kandidatas į nominacijų komisiją -- T. Blinstrubas, iš Chicago: Lietuvių Fondo Tarybos pirmininkas, ALT valdybos narys, JAV Bendruomenės Tarybos narys, A.L. Tautinės Sąjungos veikėjas... Buvo galima iš anksto spėti, kad tai būtų nominacijų komisijos narys, repre-

zentuojąs kitus sumanymus dėl valdybos, negu Toronto bei New Yorko "prievlikinių" sluoksnių jau buvo numatyta.

Paprastai į nominacijų komisiją stengiamasi surinkti visokių "vėjų nešėjus". Bet čia paaiškėjo, kad T. Blinstrubas nominacijų komisijos organizatoriams buvo visiškai neįsileistinas "skersvėjis". Staigiai ir energingai įsikišo pats valdybos pirmininkas, pareikšdamas, kad T. Blinstrubas negali kandidatuoti į nominacijų komisiją, kadangi jis ką tik išrinktas į seimo sudarytą kontrolės komisiją. Į klausimą, kodėl atstovas negali būti dviejose komisijose, buvo kategoriškai atsakyta, kad tvarka to neleidžia. Tada T. Blinstrubas išsitarė, girdi, tokiu atveju atleiskite mane iš kontrolės komisijos... Ne, griežtai pareiškė valdybos pirmininkas. Seimas negali keisti savo priimtų nutarimų! Susirinkimo pirmininkas kažkodėl patikėjo tuo kategorišku valdybos pirmininko pareiškimu (nors vėliau, svarstant konstitucijos pataisas, vienas ką tik nubalsuotas nutarimėlis bene to paties valdybos pirmininko sugestija buvo čia pat perbalsuotas ir pakeistas).

Taip T. Blinstrubas kandidatūra į nominacijų komisiją tapo greit ir švariai nušluota į šalį.

Kitas reikšmingas simptomas -- politinių veiksmų atstovų pakvietimas į seimą ir jų sveikinimų priėmimas. Iš diplomatinio sektoriaus buvo pakviesti ir dalyvavo Lietuvos pasiuntinybės vedėjas Washingtono J. Kajeckas ir Lietuvos generalinis konsulas Toronte J. Žmuidzinas. Buvo pakviesti ir dalyvavo LLK pirm. V. Sidzikauskas, Vliko pirm. A. Trimakas. Visų keturių sveikinamosios kalbos buvo numatytos dienotvarkėje ir jie prezidiumo buvo pakviesti prie tribūnos. Daug tik kvieštų savo sveikinimus išteikė ar atsiuntė parašytus: jų buvo perskaitytas tik sąrašas. Jų tarpe buvo Lietuvos Diplomatijos Šefo, pasiuntinių, konsulų, taip pat ir Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko sveikinimas.

Kažkas pasiūlė, kad ALT pirmininko sveikinimas, kaip ypatingai svarbus, būtų išstai perskaitytas. Kitas atstovas atkiro, kad "visi jie svarbūs", ir, jei neskaityt visų, tai nereikia skaityti nei ALT pirmininko. Liko neskaitytas. (Pirmajame seime ALT pirmininko sveikinimas truko daugiau kaip pusvalandį. Vėliau Taryboje kilo priekaištų, kad tas pasveikinimas Tarybai kaštavęs apie 400 dolerių. Šis bus kaštavęs turbūt tik 8 c. pašto ženklą).

Pasibaigus sveikintojų sąrašui, seimo pašaliuose iškilo klausimas: o kodėl nebuvo girdėti LNT, Lietuvių Fronto sveikinimų? Juk gi išgarsinti Bendruomenės rėmėjai ir net "valdytojai", tai ar jau susipykė, ar ką? O juk gi ir su jais šio seimo rengėjai -- PLB valdyba, veda pasitarimus, panašiai, kaip ir su Vliku. Vliko pirmininkas -- ypatingas garbės svečias seime, o LNT pirmininkas -- sėdi sau salėje (su atstovo ženklu atlape) ir nė pyp! (Jau kalbėjo, bet tik dėl tvarkos...).

Toki klausimai buvo pašnibždėti seimo pašaliuose, bet atsakyti niekas nemokėjo. Tad pasigauname patį LNT pirmininką: kodėl toks nemandagus ir nepasveikinai PLB seimo LNT var-dų, kai kiti veiksniai papylė tiek gražių žodžių?

Tas šypsoi ir iš lėto pradeda aiškinti: Matot, čia kalbėjo ypatingi garbės svečiai. Rašė sveikinimus šiaip sau, iš mandagumo, pakviesti. O mūsų visiškai nekviesti. Tai kaip čia dabar žmogus kišies... Aš čia esu, bet ne pagal kvietimą, o kaip paprastas pilnateisės seimo narys, atstovas.

Vėliau, kai seimas buvo informuojamas apie pasitarimus su politiniais veiksniais, Vliko pirmininkas buvo pakviestas pasakyti, kaip jis vertina pasitarimų padėtį. Tada tik iš seimo narių pakilo reikalavimų, kad ir kitų pasitarimų dalyvių atstovai pasakytų, kaip jie tą padėtį mato. Bet tie kiti dalyviai į seimą nepakviesti... Tačiau jie yra, atstovų tarpe. Na, jie nerodė įsi-žeidimo dėl diskriminacijos: pasiūlyti tarti žodį, patvirtino, kad

J.F.KENNEDY "LAIMĖJIMAI"

Sekmadienio CHICAGO TRIBUNE, komentuojama prezidento kalbą Salt Lake City, Utah, štai ką konstatuoja dėl prezidento teigimo apie JAV užsienio politikos testinimą: ... "griežto Valstybės Sekretoriaus John Foster Dulles metais, niekada nebuvo nusileista komunistų grasinimams. Tai buvo metai, kada Eisenhoweris davė suprasti kinų komunistams, kad jis, jei reikės, kovos dėl Formozos sąsiaurio; kad jis kovos gindamas Berlyną, kad jis kovos gindamas Art. Rytus. Jis iš tikro išsodino kariuomenę Libanone. Užkulisuose JAV sugėbėjo nuversti komunistinį Arbezovo režimą Gvatemaloje.

Vienintelis nepasisekimas, prie kurio privedė žemesni Valstybės Departamento pareigūnai, išplaukė iš jų pažiūros, kad Castro yra "išvaduotojas", o ne komunistas, nors kai kurie asmenys tai nuo pat pradžios teisingai įspėjo. Prez. Kennedy klaidos komunistų tvirtovę 90 mylių nuo JAV dar daugiau sustiprino.

Per tuos du metus, kuriais p. Kennedy grietisi, susilaukta Kiaulių Ilankos invazijos... kuri privedė prie sovietų okupacijos. Kennedy nieko nedarė jai pašalinti. Tik kai Chruščiovas Kuboje pastatė savo raketą, siekiančią taikinius nuo Hudsono įlankos ir Limos, Pietų Amerikoje, tik tada p. Kennedy sugriežtėjo.

Bet kai Chruščiovas nusileido -- ar sakėsi nusileidžias -- Kennedy neišnaudojo savo pergalės. Jis atsisakė nuo reikalavimų inspekcija patikrinti raketų atitraukimą. Ir jis davė garantiją Kubos komunizmui, kad jis nebus pašalintas jėga...

... Dabar jo administracija ruošiasi Sovietų Sąjungai iktikti kviečius, kad išgelbėjus sovietus nuo nederliaus, kuris Chruščiovą daro pašėdžiamu..."

Reikia dar pridurti, kad Kersteno Lietuvos pagrobinto tyrimas irgi buvo prarastas Eisenhowerio administracijos iniciatyva.

"viltinių kompromisų" yra, o kaip bus toliau -- matysim...

Kai vieno politinio veiksmo įtakojimai regimai plaukė į nominacijų komisiją, neumojo ranka į tą reikalą ir kiti, "antrūšiai" veiksniai. Nominacijų komisija jų sugestijoms durų neužtrenkė. Toronte LNT komitetas gana veiklus. PLB valdybos sluoksniuose buvo stengiamasi rodyti šioms išvirstinio respekto, bet kur krypta tų sluoksnių meilė, niekad nebuvo abejonės. Naujos valdybos projekte iš pat pradžių buvo pasiūlyta "duoklė" vad. talkininkams -- vienas kandidatas iš penkių, bet pačių projektuočių pasirinktas -- Ar negalima pasiūlyti kandidata, kol mes pageidautumėm rinkti, sakysim tų ir tą? -- O, ne, tik ne tą! -- Na, tai gal tą? -- Tą tai gal ir galima... Tegu bus net ir du kandidatai iš jūsų pusės: tas, kurį mes pasirinkom, ir tas, kurio jūs patys norit! Gerai?

Na, kur gi čia nebus gerai! Jei jau stengiamasi daryti įtakų ir iš kitur, tai durtarp penkių visgi šiočia tokia balansa garantija: nebus tokio didelio vienašališkumo pavojaus. Tačiau, kai paskelbia taip sudarytą sąrašą, paaiškėja, kad jame ne penki, o aštuoni kandidatai. Renkami tik penki. Trys liks neišrinkti. Ar tai nėra planelis, kad net ir abu du "balansiniai" kandidatai iš-kristų, kaip "balastas"?

Galbūt, kad ir balsuojantieji seimo nariai pajuto tą gero-kai įtemptą politinių veiksmų įtakų balansavimą torontiniame kandidatų sąrašo sudaryme. Gal ir dėl to seimo dauguma palinko prie kito sąrašo, susidariusio grynai bendruomenės plotmėje, be politinių veiksmų "balansavimo"...

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

LAIKAS PRARĖGĖTI

Rugsėjo 17 ir 18 d. Naujųjų numeruose tilpo D-is straipsnis "ALTO suvažiavimas praėjo gerioje nuotaikoje".

Tame straipsnyje D-is paliečia nemažai svarbių ir aktualių klausimų.

Paliesdamas Lietuvos laisvinimą ir JAV užsienio politiką D-is rašo: JAV įsipareigojo moraliskai, kad Lietuvos ir kitų dviejų Pabaltijo valstybių išlaisvinimas yra conditio sine qua non (būtina sąlyga) pastoviai ir teisingai talkai Europoje..." Tai labai pulkiai, aiškiai ir maloniai skamba. Tenka tik džiaugtis ir dėkoti.

Bet toliau, D-is padaro vingį ir drožia iš peties: "Amerika deja, nėra pasirašiusi sutarties, kuri ją įpareigojotų kovoti už Lietuvos išlaisvinimą. Tai viena. Antra nenori eiti į karą ir neis, jei nebus išprovokuota. Išlaisvinimo siekti JAV yra nusistatęs taikingomis priemonėmis (by peaceful means), kaip Amerikos Lietuvių Tarybai anuomet pareiškė tuometinis prezidentas Dwight D. Eisenhoweris..."

Nesigilindamas plačiau į D-is išvedžiojimus, skaitau savo pa-

reiga pareikšti, kad L.E. yra parašyta taip: "Atlanto Charta -- II Pasaulinio karo metu JAV prezidentas Rooseveltas ir D. Britanijos min. pirmininkas Churchillis norėdami išryškinti karo tikslus, 1941 rugpjūčio 14 d. paskelbė Atlanto chartą. Pagal ją, JAV ir D. Britanija nesiekia teritorinio ar kitokio padidėjimo ir nepritaris jokiame teritoriniame pakeitimui, jeigu jis yra nesuderintas su suinteresuotų tautų laisvai pareikšta valia. Kiekviena šalis turi teisę pasirinkti tokią valdymo formą, kokią ji laiko tinkama. Suvereninės teisės ir laisvas valdymas tautų, kurios buvo jėga pajungtos, turi būti atstatytas..."

Kadangi 1941 m. rugp. 14, tai yra tada, kada Atlanto Charta buvo pasirašyta ir viešai pasauliui paskelbta, Lietuva buvo paversta, tai netenka aiškinti kad JAV viešai ir iškilmingai pasižadėjo kovoti už pavergtų valstybių - tautų ir Lietuvos išlaisvinimą ir apie tai paskelbė viešai visam pasauliui, kad tai yra karo tikslas.

Bet, bet Atlanto Chartos, yra dar Jungtinių Tautų Charta, kuri įpareigoja Jungtinių tautų narius, ypač JAV nemažiau daugia, rūpintis Europos pavergtų valstybių - tautų ir Lietuvos išlaisvinimu iš Sovietų Rusijos vergijos, negu rūpinamasi Azijos ir Afrikos tautų išlaisvinimu iš Anglijos, Prancūzijos ir kitų valstybių kolonijalinės vergijos.

Jei D-is būtų susipažinęs su Atlanto Charta, Jungtinių Tautų Charta, jeigu sektų spaudą Jungtinių Tautų nutarimus, jis tikrai tokių nesamonių nerašytų. Nes jos atrodo baisiai ir šurpiai, Kelia

Pastabos be pavadinimo

Skaitytojai gal jau bus girdėję, kad š.m. spalio 5-13 d., Clevelande, Čiurlionio Ansamblio namuose įvyks dail. Adomo Galdiko tapybos darbų paroda. Vienok kas žino, ar ji praeis su tokiu pasisekimu, kokio norėtų laukti jos rengėjai ir gal pats pagrindinis jos kaltininkas. Mat, šiame šlovingame mūsų mieste bene visų populiariausias dalykas, tai vis dešimties metų koks nors gyvavimo ar vegetavimo sukaiktis minėjimas. O Galdikas ketina tiesiai, be jokių įžanginių ceremonijų, čia atbildėti prieš pat įžengdamas aštuentojo dešimtin ir atžymėjęs tik... 45 metus savo kūrybinės darbuotės. Taigi, sakykime, savotiškas nepaisymas be užsimezgančios vietinės tradicijos!

Patį A. Galdiko tapyba tūlam clevelandiečiui gal irgi bus sa-vaip nepatogus reikalas. Idiliškų sodybų šioje parodoje nedaug. Kai kurie paveikslai reikalauja žvalgesnio žiūrėjimo ir bent kiek didesnės patirties. Panašiais atvejais neįgudęs ir nepajėgus žiūrovas stengiasi per paveikslo pavadinimą -- aplinkinių ir gana klaidžių kelių -- prasigauti į vadinamąsias paslaptis, kurios gi iš tikrųjų vien betarpišku kūrinio skaitymu teprieinamos. Net literatūros veikalo pavadinimas nėra anga į autoriaus kūrybinių išgyvenimų lobyną. O tapinio ar

JUOZAS PIVORIŪNAS

piešinio -- tuo labiau, nes čia neoperuojama žodinėm sąvokom. Vaizdiniai išgyvenimai ir grynai vaizdinė kalba yra dailės kūrinio pagrindas ir esmė. Ir prisimenant A. Galdiko paveikslus, norėtųsi prileisti, kad gal net ne visų jo darbų pavadinimai jojo paties sugalvoti. Šitokia galimybė visai neturėtume stebėtis, nes pavadinimo parinkimas iš esmės juk žodinės kūrybos sritis, toli gražu ne visiems dailininkams patraukli.

Štai vienas Galdiko tapinys pavadinamas "Saulėlydžio simfonija". Mano manymu, vienažodis pavadinimas "Saulėlydis" čia būtų patogesnis, tikslesnis ir žymiai daugiau pasakys. Pretenzingoji "simfonija" tik blaškys neprityrusio žiūrovo dėmesį, kreipdama jį į abstrakčius svarstymus: kokią, pavyzdžiui, kompozitorių tapytojas bus turėjęs omenyje. O išties nei simfonijos, nei kompozitoriai žiūrovui čia nič nieko nepagalbės. Vaizdinę tapinio "simfoniją" apimtų ir kuklus "Saulėlydis". Betarpiškai paties paveikslo veikiamas žiūrovas galėtų pavadinimą sau papildyti daugybe epitetų (jeigu žodžiai jam būtinai). Man rodos, galėtų jis ten įžiūrėti dramatišką, grėsmingą, priešaudrinį, spalvingą, niūrų,

žėruojantį, savotiškai žavų, gailingą, jėga pulsuojantį, niekad nematytą... žodžiais nepavaizduojamą saulėlydį. Pažymėtina, kad tapinio nematęs skaitytojas neturės anei apytikrio jo vaizdo, nors čia pateikta visa eilė galimų pavadinimo variantų. Pamatęs paveikslą, jis veikiausiai nebeužginčytų, kad jam pavadinti puikiai tiktų ir žodis "vakarop".

Mūsų publikoje gal dar ilgai keros polinkis dailės kūriniuose ieškoti žodinių sąvokų ar net išties istorijų. Tad ir toliau bus dažnai pražiopsomos esminės vaizdų plonybės, žodžiams nebe prieinamos, bet pagaunamos jautria ir išmildinta "akimi".

Deja, tenka pastebėti, mūsų tautiečiai neperdaug linkę mklintis. Parodose paprastai pasigauna dailės mokslo ragavusį ir paprasčiausiai taria: "Tu specialistas, tai mums paaiškink". Nė neprileidžia minties, kad pirmuoju apžvelgimu ir pačiam "specialistui" ne viskas gali būti pakankamai aišku; ir nenumano, jog šitokiu atveju paaiškinimas gal tiek pat bėpādėtų, kiek ir aktorui jojo staigus sukrutimas išmukti rolę prieš pat pakylant uždangai. "Specialistas" gali bandyti aiškintis tik su tokiu žiūrovu, kuris pats bent kiek pajėgia skaityti dailininko vaizdinį raštą. "Nespecialistas" turėtų suprasti, kad niekas šioje žemėje nepasiekia vienaakimirkia ir vienu rankos mostu. Jeigu jis jaučia, kad dailės sritis jam įdomi, turėtų stengtis plėsti savo akiratį tąja linkme. Dailusis menas gali būti prieinamas kiekvienam, kuris nenuskriaustas tam tikro "akies" jautrumo stoka. Deltonistui, žinoma, neišaiškinasi spalvinių ypatybių, kaip ir muzikinės klausos neturinčiam neįkalsi nė paprasčiausios melodijos. Antra vertus, yra žmonių, kurie ir menkai tesidomėdami menu, pajėgia gana taikliai "suprasti" paveikslą. Tenka betgi prileisti, kad nei vieni, nei kiti nesudaro daugumos. Normaliai kiekvieno aktyvaus žiūrovo pajėgumas turėtų su laikunejučiomis didėti. Tuo būdu ir kiekvienas atsilankymas parodon, tai lyg savotiškas įnašas, kurio apčiuopiamesnė vertė gali paaiškėti tik tai po tam tikro laiko, kitų panašių indėlių visumoje. Bet visa tai reikalauja paties žiūrovo pastangų. Pašalinis asmuo čia itin menka pagalba; jis net negalėtų aiškiai patarti: domėtis ar nesidomėti. Vieniems menas gal apima beprasmi ir bevertis dalykas, antriems gal tik biznio objektas ar karjeros siekimo priemonė, o treiems -- jūgyvenimo reikšmė ir prasmė.

Šiaip ar taip, turėtume gal pripažinti, kad menas yra gana svarbi gamtos ir apskritai gyvenimo

Adomas Galdikas

Prieblanda kapinėse

stebėjimo bei pažinimo mokykla. Gi dailės kūrinių tenka laikyti dailiojo meno elementorium. Netiek svarbu klausytis žinovų paaiškinimų, kiek reikšminga bandyti pačiam žengti savarankiai. Parodų atidarymų metu pas mus kartais nepašykštima netrumpų meno istorijos apžvalgų. Mano supratimu, tai tik bereikalingas žmonių varginimas. Meno istorijoje šiek tiek besusingaudantiems tokios apžvalgos paprastai nieko naujo neteikia; o tiems, kurie jos niekad nesimokė, visi tie stiliai, srovės, menininkų vardai bei jų darbai -- tai tik nieko nereikškančių abstraktybė. O ir vadinamųjų kritikų straipsniai taip pat nekokia paspirtis. Be pseudopozicijos, tuščių pretenzijų ir nepakankamai suvirškinto prisiskaitymo, ne taip jau lengva ką nors geresnio ten beužtikti.

Kai užsimenama apie nūdiene prarają tarp menininko ir visuomenės, paprastai priekaištaujama pirmajam. Esą, jis atsiskyręs, užsidaręs, kuria tik sau ar savo artimiesiems. Bet kodėl vien tik menininkas kaltas dėl susidariusios padėties? Reikėtų gal sutikti, kad šiuo atžvilgiu ir visuomenei krinta nemaža kaltės dalis. Kiek ji iš tiesų stengiasi pramokti žiūrėti į meno kūrinius? Antai ne retu atveju dailininkas kelis kartus ateina į tą pačią parodą, o priekaištingasis žiūrovas, veizėk, sau sykį pražinsniuoją, vienur kitur staptelėdamas ir gūžtelėdamas pečiais, ir išslenka murmėdamas, kad menininkai, tai visgi paliegėlių ir pamišėlių giminė. Be abejo, nebūtų realu laukti visuomenės pasipilant po muziejus bei meno galerijas. Bet ar nebūtų naivutikė-

tis, kad štai, pavyzdžiui, Adomas Galdikas ligšiolei visas savo jėgas skyręs dailės kūrybai ir josios ugdymui, dabar staiga imtų ir susirūpintų tapti suprantamas ir priimtinas net mano prieš eilę metų matytajam tautiečiui, kuris, gal per apsirikimą įžygiavęs kolektyvinės parodos salėn, pasidairė, sustojo viduryje, skėstelėję rankas į šalis ir priekaištingu nusivylusiojo balsu pareiškė: "Nu, aš čia -- tai nieko nesuprantu".

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą

Adomas Galdikas

Gėlės

KAI BUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(25)

Roogas nepakeldamas galvos su pašaipa atsiliepia: — Nori patikrinti, ką aš veikiu, Hoffai? Aš pakišu jo kortelę: — Štai, tamstai, drauge Hoffai! Hoffas perskaito ir susiraukia. — Raudona spalva tik raudonarmiečiams! — O kam gi kitam? — įsiterpia Roogas. Hoffas įsideda savo kortelę į elegantišką sukirpto kostiumo kišenę. Koks kontrastas tarp jo ir purvino Roogo kombinzono!

Susirenku pasirašytus pažymėjimus ir išeinu. Odekolono kvapas seka paskui mane. Hoffas greičiausiai odekolone ir maudosi. Pažymėjimus išdalinu tarnautojams. Su Herberto ir Sildo kortelėmis nueinu į Herberto kabinetą. Jis perskaito savo kortelę ir skubiai pasideda kišenėn.

— Kaip čia, Robertai? Mums nereikia registruotis? — Šiandien dar ne, bet gal rytoj. Nežinia, kada atsargos karininkai bus šaukiami. — Pašauk Sildą. Su juo negaliu savo kabinete matytis.

— Sildą? Negi tu jį įtari? — Taip. Jam atėjus pats pasišalink, Herbertai. Herbertas skubiai išeina ir netrukus prieš mane atsistoja Sildas. Stambus blondinas atrodo kažkaip neramus.

— Tu kvietei mane, drauge Raidai? — Taip. Čia tau pažymėjimas.

Paėmęs kortelę įsikiša kišenėn. — Ačiū. Bet man vistiek reikia stoti. — Tikrai? — Žinoma. Bet tu kažką turėjai man pasakyti. Aš pagalvojau... — Perskaityk atidžiai, kas pažymėjime parašyta, Sildai. Skubiai ištraukęs jis perskaito. Jo veidas nurausta. — Kaip? Negali būti! — Neklausinėk taip kvailai ir paslėpk kortelę! — Vadinas, esu atleistas... — Tik niekam neišsiplepėk. Jeigu kas tavęs komisarijate klaus, kodėl nestoji kariuomenėn. pasakyk, kad tave pripažino netinkamu. Gi praėjus mobilizacijai skubiai pasišalink. Po kelių dienų ir tas negalios.

Sildas ištiesia ranką. — Labai dėkingas. Aš... — Nešdinkis! Nepakeliamai tvanku viduje. Kiek dar galiu panašius pažymėjimų išrašyti? Kiek dar galiu rizikuoti? Dabar žinau, kur Roogas laiko antspaudą, o jo parašą nesunku padirbti. Bet kodėl gi aš pats negaliu pasirašyti? Šiandien, po tarnybos...

★

Išėjęs iš komisarijato einu per Laisvės aikštę. Ant kiekvieno skersgatvio stovi ginkluoti raudonarmiečiai, sulaiko praeinančius klausdami — "Propusk!" Aš paduoju savo kortelę. Raudonarmietis tik pakelia ranką prie kepurės — "Chorošo". Prie kito skersgatvio sulaiko mane dviguba kontrolė. Vėl tas pats — chorošo. Per miestą skuba sunkvežimiai. Juose vyrai ir moterys. Jie vežami prie apkasų.

★

Motina atidaro duris. Paskutinėmis savaitėmis ji tokia pasidariusi rami ir išbalus. Ji uždeda ranką man ant peties ir sako lyg kukčiodama: — Gal jau ir tavęs neteksiu, sūnau? — Ne, mama. Man nereikia stoti. — O Herbertui?

— Irgi. Mes dar turime kiek laiko. Anksčiau negu rusai mus pašauks, vokiečiai bus čia!

Motina atsidūsta. — Galbūt, sūnau. Dieve duok, kad taip įvyktų, kaip sakai!

Svečių kambary sėdi Elfi. Ji šypteli, bet jos akys tokios liūdnos, iškankintos.

— Jau mamai pasakiau, kad tau, kaip atsargos karininkui, dar nereikia stoti.

— Taip, Elfi. Dar ne. Sėdamės prie stalo. Nedaug beturime išteklų, bet — ir neturime apetito. Kas galėtų tokiu metu lėbauti?

Prie durų skambina. Išeinu į prieškambarį. Elfi neatsilieka.

— Kodėl vis su manim, Elfi? Galvoji mane apginti? Tyliai, bet tvirtai ji man atsako:

— Taip, Robertai! Atidarau. Įeina Herbertas.

— Įsivaizduoji — pakeliui mane dvylika kartų tikrino!

— Viskas laimingai? Jis tik nusijuokia.

— Pamatę mano raudoną kortelę tie utėliai sustings-ta iš pagarbos — o gal baimės!

Sėdim ir rūkom. — Mateisi su Julium ir Justu, Herbertai?

Jis pasižiūri į laikrodį. — Taip. Netrukus jie turi ateiti. Justas dar norėjo Edui ir Kareliui pranešti.

Elfi sustoja prie lango. — Pašaukti keturiolikos metų vyrai (ne 14 metų amžiaus, bet kariuomenė atitarnavusių 14 ėmimų, Vert.)! Vargu, ar kas nors iš jų bet kada sugrįš.

Herbertas pertraukia delnu plaukus. — Žinoma, negrįš. Šie visi vyrai dings kaip nebuve.

Drauge su anksčiau pašauktais jaunuoliais sudaro viso 17 metinių ėmimų!

Sugirgžda kiemo vartai. Įeina Julius. Netrukus Justas ir Edas.

(Bus daugiau)

DEŠIMTMETIS PALMIŲ PAVĖSYJE (1)

BRONYS RAILA

"Gyvenimas iš naujo"...

REDAKCIJOS PASTABA. Skautų akademikų žurnalas "Mūsų Vytis" paskutinį numerį paskyrė prof. Mykolo Biržiškos mirties metinėms paminėti. Šalia kitų rašinių, tame numeryje buvo išspausdintas mūsų bendradarbio Bronio Railos straipsnis apie M. Biržiškos pastarąjį gyvenimo laikotarpį Kalifornijoje, vardu "Dešimtmetis palmių pavėsyje".

Šis straipsnis keliais tėsiniiais perspausdiname kartu dėkodami autoriui, sutikusiam jį specialiai perredaguoti, papildyti ir pritaikinti Dirvos skaitytojams, drauge pateikiant keletą M. Biržiškos losangelinio laikotarpio nuotraukų.

1950 metais kovo 4 d. centrinėje Los Angeles geležinkelio stotyje išlipo iš vagono, nešinas lagaminėliu, nedidutis, liesas, su žila barzdele senukas, lydimas tokio pat amžiaus, tik kiek stambesnės žvėtrios senutės. Čia juos su gėlėmis pasitiko dukė su žentu, du anūkai ir būrelis šeimos pažįstamų.

Vakarinis vietos dienraštis, The Mirror, po kelių valandų vienos iš savo laidų visą pirmąjį puslapį paskyrė didelei šio keleivio nuotraukai stotyje. Los Angeles piliečiams laikraštis pranešė, kad naujasis atvykėlis n-

ra šiaip jau eilinis "imigrantas", kokių atvyksta apsigyventi į Kaliforniją kasdien maždaug po tūkstantį. Jis kitoks. Jis yra "displaced person" padėjęs surašyti Lietuvos Nepriklausomybės Deklaraciją ir matęs, kaip "toji laisvė buvo prarasta Rusijos agresoriams". Šitaipos atsitikus, 68 metų amžiaus žilabarzdė esąs dabar pasirodęs pradėti čia savo gyvenimą iš naujo ("ready to start life anew in Los Angeles at 68")...

Dviem senukam, bebaigiantiems septintąjį amžiaus dešimtmetį, Amerikos tolimųjų vakarų mieste išlipusiem iš traukinio sukeliais lagaminėliais ir dviem lazdelėm pasiramstyti, būti "pasiruošusiems" ir turėti jėgų pradėti gyvenimui iš naujo, -- net ir kraštutinio amerikietiško optimizmo atmosferoje tai nebuvo toks lengvas ir paprastas atvejis.

Mums, kurie betarpiškai išgyvenome Lietuvos sutriuškinimą ir pavergtos tautos likimą ir kurie arčiau pažinome naująjį atvykėlį, -- nes tai buvo Mykolas Biržiška, jo nuotrauka pirmajame puslapyje ir apie jį pasakyti tie žodžiai, -- toks laikraščio pavartotas lengvabūdiškai gražus naujo gyventojų pasitikimas su viltingais komplimentais skambėjo labiau kaip ironija, o netikrove pagrįsta prielaida.

Tikrovė apie "gyvenimą iš naujo" buvo visai kita, daug kartes-

nė ir dramatiškesnė. Normaliai žiūrint, kalba greičiau galėjo būti apie vienokį ar kitokį ilgo gyvenimo paskutinių saulėlydžių praleidimą, o ne apie kokią "pradėjamą iš naujo". Ir gal iš viso ne apie "gyvenimą".

Kokie gi naujo ir viltimis nėsčio gyvenimo akiračiai atsiskleidė prieš Mykolą Biržišką, 1949 metų rudenį atvykusį į rytinius Amerikos pakraščius iš užsidariusio pabaltiečių tremtinių universiteto Pinneberge, Vokietijoje?

Su jo amžiumi ir šiam kraštui visai nepritaikomu profesiniu pasirengimu, akiračiai buvo apsniaukę, nepatrauklūs, nieko gero nežadantieji. Gerų sponsorų atkviestas į rytinį Amerikos pakraštį ir nuoširdžiai priglaustas pereinamajam laikotarpiui, Mykolas Biržiška ten būvojo keletą mėnesių, dairėsi ir mėgino aiškintis, kaip galėtų įsikurti ir būti naudingas lietuviškam darbui.

Paskutinis laisvojo Vilniaus Universiteto rektorius, Nepriklausomybės Akto signataras, vienas iš brandžiausių prityrusių mūsų visuomenės, politikos ir spaudos darbininkų, vienas iš pačių stambiausių lituanistikos, lietuvių kultūros ir literatūros istorijos mokslininkų -- "Amerikos Lietuvoje" ir jos veiksmų veiksmėlių atomizuotoje sąrangoje tačiau niekur negalėjo įtilpti, niekur nebuvo reikalingas, niekam neatrodė kviestinas ir įtrauktinas į bendrą lietuvišką darbą, kur jam būtų užtikrintas bent minimalus medžiaginis išsilikymas.

Pajaustų ir ištirtų aplinkybių pasekmėje netrukus jam teko priieiti išsiklinimas ir padaryti išvadą, kad vienintelė išeitis "pradėti gyvenimui iš naujo" bepaliko vykti į kitą Amerikos pakrantę prie Pacifiko, į Los Angeles, ir čia prisiglausti prie savo dukters, mažamečių anūkių ir žento K. Barausko šeimos, kuri irgi tik prieš kelis mėnesius čia buvo atsikėlusi ir kurios vienintelė darbinga galva, buvęs lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas, dabar pelnė kuklią duoną kaip eilinis metalo fabriko darbininkas.

Los Angeles skautai akademikai pagerbia savo garbės narį prof. M. Biržišką ir jo žmoną B. Biržiškienę.

Tai šitokiomis aplinkybėmis žilabarzdė senukas ir taip pat pasidabruotais plaukais jo žmona išlipo stotyje iš traukinio, pasiramstydami lazdelėmis ir, tariant ano amerikiečių dienraščio žodžiais, -- "ready to start life anew in Los Angeles at 68"...

Vėliau, intymumo valandomis, savo artimiesiems M. Biržiška kartais pasakodavosi, lyg ir guodamasis, kad bėgdamas nuo okupantų iš Lietuvos į užsienį nors ir neturėjęs jokių ypatingų iliuzijų dėl savo asmeninio likimo, tačiau emigracijoje, ypač patekęs į Ameriką, vis dėlto tikėjęs būti arčiau lituanistinio darbo centrų, kur būtų reikalingi ir panaudotini jo šios srities mokslų ir patyrimų ištekliai ir kur būtų nors kiek daugiau šaltinių naujiems studijų daviniams pasisemti ar seniesiems patikslinti. Vadinasi, ne tiek kad jam, bet visam lietuviškam reikalui būtų galėję būti žymiai naudingiau, jei jam būtų atsiradusios nors kokios sąlygos apsigyventi stambiuose mūsų senos lietuviškos imigracijos centruose Amerikoje, arčiau prie bibliotekų, ar prie laikraščių ar prie kurių centrinių mūsų visuomenės, kultūros bei politikos institucijų.

Ir todėl jis neslėpė, kad važiavimas į Los Angeles jam bu-

vęs labai skaudus apsisprendimas. Tuo metu čia tik kūrėsi nauja lietuviška "kolonija", kur būrėsi tūkstantis kitas "senųjų" ir keli šimtai "naujųjų" lietuvių. Ši kelionė jam atrodė lyg vėl nauja priverstinė tremtis, dar niūresnė už aną europinę, nes tai atrodė būsiąs dar didesnis nuotolimas ne tik nuo Lietuvos, bet ir nuo lietuvių visuomenės ir lietuviško darbo galimybių.

Tik čia atvykus, jo nuotaika ėmė kiek blaivyti. Daug padėjo malonumas vėl būti tarp savųjų, matyti augančius ir naujai gimstančius anūkus. Kaip žinoma seneliai anūkus dažniausia myli net labiau už savo tikruosius vaikus. Džiugino jį ir tai, kad čia vėl susitiko keletą savo senų pažįstamų, gerą būrį savo buvusių mokinių iš gimnazijų bei universiteto ir greit sudarė eilę naujų pažinčių su "senaisiais" kolonijos gyventojais, kurie buvo jam draugiški ir ne vienas nuoširdžiai ir apčiuopiamai parėmė įsikūrimo varguose bei kasdieniniuose trūkumuose.

Už tai jis jiems niekada nešykštėjo ir niekada nepavargo kartoti savo padėką.

Taip pietinės Kalifornijos metropolijoje, Los Angeles mieste, prasidėjo Mykolo Biržiškos paskutinis gyvenimo dešimtmetis.

Tiksliai sakant, daugiau kaip dešimtmetis -- visas tuzinas su viršum metų, per kuriuos jis niekur kitur nebeišvyko. Tai jis būtų galėjęs bet kada padaryti, šen ar ten apsilankyti, ir sveikatos būtų užtekę, ir noro netrūkę. Bet per visą tą laiką nė viena stambesnė Amerikos lietuvių organizacija ar jų sambūriai, ruošę suvažiavimus bei iškilmingus suskrydžius, neišgalėjo jam pasiūlyti apmokėti bent kelionės išlaidų, o paties profesoriaus biudžetas nebuvo pakeliamas tokiai prabangai...

(Bus daugiau)

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
P.Rospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiektis traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

DIVIDENDŲ MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŲSIME DIVIDENDŲ KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAZNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

Vokietijoje Uhlerborne vytauto D. kuopos patalpose buvo susistojęs rugsėjo 15 d. Tautos Šventės minėjimas. Nuotraukoje minėjimo dalyviai su kuopos vadu J. Mačiuliu. Z. Veiciaus nuotrauka

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE, Four Roses 86 proof Str. Burb. Whiskey 5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas 5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška 5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
6. METAXA, Graikų brandy, 90 proof 5th \$5.75
7. VAT 69 SCOTCH Whiskey 5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine 5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Alkoholizmas (6)

Dr. Steponas Biežis

Apsisprendusiam alkoholikui išbristi iš alkoholizmo balos reikalinga tiksli pagalba, be kurios jo geri norai ir ryžtas nueis niekais. Šeima, neturėdama praktiško patyrimo, nesugeba paveikti alkoholiko psichologijos, padaryti reikiamą įtaką ir autoritetingai išlaikyti jo valią užtekintai atspariai. Šeima turi ir privalo aktyviai įsijungti, bet taip pat turi suprasti kad jos jėgų neužtenka, kad reikia efektingesnės pagalbos. Šitokią pagalbą kaip tik teikia dvi valstybinės apimties organizacijos, kurių vienintelis uždavinys ir tikslas nepamokamai teikti visokeriopą pagalbą apsisprendusiems alkoholikams ir kurios dirba tikrai šaunų, nepavadojamą ir sekmingą darbą.

Viena jų vadinasi: The National

Committee on Alcoholism, Inc., su centru -- 2 East 103 St., New York 29, N.Y. Tai informacijos ir veiklos stebėjimo centras alkoholizmo srityje. Ji skleidžia paskutiniuosius mokslinius ir mediciniškus duomenis ir taip pat duoda nurodymus bei skatina įkurti paskirus vienetus kovai prieš alkoholizmą. Dabar šitokių vienetų jau esama per 50 įvairiose vietovėse. Literatūra ir visokia informacija suteikiama visiems, kas tik kreipiasi į šį centrą.

Kita tokio pobūdžio organizacija, turinti tūkstančius skyrių visoje Amerikoje yra -- Alcoholics Anonymous, reiškia Anoniminiai Alkoholikai, bevardžiai alkoholikai. Tai tikslus pavadinimas, kad neiškelti alko-

holikų vardų viešumon ir apsaugoti alkoholikus nuo bet kokių nemalonių, kas galėtų pakenkti tikslui.

Alcoholics Anonymous, su trumpintai, AA, alkoholikams teikia patarnavimus asmeniniai, privačiai ir nemokamai, kas tik jų skyrių kreipiasi. Ši organizacija nedaro viešų rinkliavų ir net neima jokių aukų iš visuomenės. Ji išsilaisko ir savo plačią darbuotę finansuoja vien tik savo narių aukomis.

Ši organizacija veikia labai sekmingai, kad atstatyti alkoholikus į naudingų piliečių eiles. Ji teikia emocinį perauklėjimą, išsiaiškinimą grupėmis, simpatišką supratimą, brolišką bendradarbiavimą, išskeliamą valios ir atsparumo, nušvietimo blaivaus gyvenimo malonių ir tokią asmeninę pagalbą, kokia tik būtų reikalinga tikslo siekimui. Žodžiu, alkoholikui teikiama visokia moralinė ir psichinė pagalba, stiprinant jo valią išsilaikyti prieš alkoholio pagundas. Tam tikrais protarpiais laikomi bendri buvusių alkoholikų susirinkimai, kuriuose pakili nuotaika išlaikoma tiksliais ir gerą už sukeltą išsiaiškinimą programomis bei asmeniais pašnekėsimais, kuriais vieni su kitais arčiau susidraugauja ir vieni kitus stiprina. Kaip taisyklė, iš tokių susirinkimų dalyviai išsineša dvasinį sustiprėjimą, pasisėmę naujų jėgų išsikimai šalinis alkoholio ir persiėmę optimizmu naujam bei šviesesniai gyvenimui.

Įsijungiant į AA reikalaujama prisipažinti alkoholiku ir pareikšti norą blaiviai gyventi visą gyvenimą. Šie pareiškimai privalo būti nuoširdūs ir tikru apsisprendimu pasukti savo gyvenimą blaivybės keliu. Bet koks pavartavimas, baimė ar momento ūpas neduos pageidaujamo sekmių ir vėliau ar anksčiau alkoholis vėl užvaldys. Reikia aiškiai suprasti, kad apsisprendimas galios visam gyvenimui, kad gali ir po ilgesnio laikotarpio sugrįžti pagunda prieš kurią atlaikyti nebus lengva ir pareikalaus daug valios ir ryžto. Tokiose kritiškosiose valandose daugiausia nurašymo ir atsparumo randama AA susirinkimuose. Užtat jų dažnas lankymas reikalingas, nudingas ir tam tikrais susvyravimo momentais būtinas.

Buvęs alkoholikas privalo aiškiai suprasti ir atsiminti, kad vadinami socialiai išgėrimai ir šiaip jau pasisvečiavimai su alkoholiniais pagražiniais jam lieka svetimi ir niekuomet neleistini, nes ir rūpestingas nuosaikumas jam nebepateis reikšmės. Tik išgėrimas vieno stikluo jau jo nebesulaikys nuo visos bonkos, jei tik jis ras bet kokią progą. Užtat jis visiškai turi pamiršti alkoholį ir jo nė lašo neimti burbon per visą savo gyvenimą. Jis privalo likti visiškai blaivininku visiems laikams. Subuvimuose nei šeimininkas nei draugas neturi jokios teisės buvusiam alkoholikui siūlyti išgerti. Vietoje alkoholinio gėrimo šeimininkas turėtų parūpinti panašų ar mažai išskiriamą nealkoholinį gėrimą, kad svečiai nedarytų nemalonių nuteikiančių pastabų ir tuo pačiu jam padėti atsispirti prieš paklašamą pagundą.

Šeima ir draugai turėtų jam sudaryti palankias sąlygas, nuteikiančias jį maloniai ir ramiai. Alkoholikai yra nepaprastai jautrūs ir nekalčiausia pastabėlė gali jį veikti. Jam geriausia išsilaikyti ir maloniausia gyventi palankioje aplinkoje, prie kurios išlaikymo gali ir privalo prisidėti jo artimieji savo draugiškumu bei nuoširdumu.

Alkoholizmo problema gili, paini ir didelė. Jai iširti iki šiol niekas neišgalvojo tikrojo recepto. Kol priežastys visiškai nepaaiškės, tol kova bus sunki, reikalaujanti daug kantrybės ir surišta su nušyvimais bei nepasisekimais. Tačiau tai nepri- valo vesti į apatiją ir besąlyginį pasidavimą. Kaip tik priešingai, kiekvienas nepasisekimas turėtų sukelti naujo ryžto dar stipriau kovoti ir ieškoti nepasisekimui pagrindo. Didelės problemos visuomet pareikalauja jėgų sukaupimo, laiko ir intensyvaus darbo. Tik šiuo keliu einant galima tikėtis geresnių ir tikresnių laimėjimų.

Ir dabar jau galima pasidžiaugti, kas iki šiol pasiekta. Kai įsi-

vaizduoji, kad organizuotos pastangos platesniu mastu prašoka tik 20 metų, ir apskaičiuoji laimėjimus, tai visgi daug pasiekta. Bet kur kas didesni darbai stovi priešakyje. Jų vienoks ar kitoks pasisekimas priklausys nuo to, kiek ir kaip alkoholiko šeima domės, supras jo tikrąją būklę ir panorės jam kaip ligoniui padėti kultūringomis priemonėmis. Šeima, kaip arčiausiai stovinti ir daugiausia susipažinusi su tokio ligonio aplinkuma, privalo juo anksčiau įsijungti į pirmasias kovotojų eiles su tikra meile ir širdingu noru tam nelaimingajam padėti, nes jis vertas, reikalingas ir galimas atstatyti į padėtį, kur jis kaip žmogus priklauso ir privalo išsilaikyti garbingo žmogaus lygyje.

Pabaiga

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

● **PREZIDENTAS KENNEDY** savo kalboje, pasakijoje 100 įvairių valstybių finansų ministrams užtikrino sieksias nenuvertinti dolerio.

● **SUKILIMAS ALŽIRE** rimtai sukrėtė Ben Bellos vyriausybę.

Vyriausybės politika nepatenkinti kariniai vadai randa pritarimo kariuomenėje, ypatingai karinguose berberų sluoksniuose. Ben Bella kaltina Maroką, grąsinantį sava kariuomenės koncentracija pasienyje.

Ben Bellos krašto apsaugos ministras tuo tarpu lankosi Maskvoje, kad padėkorus už 90 mil. rublių paskolą.

● **NIEKAS NEBEABEJOJA**, kad prezidentas Kennedy sutiks eiti į derybas su Sov. Sąjunga dėl didelio kiekio kviečių pardavimo ūkiškai smunkančiai sovietijai.

Oficialiai Sov. Sąjunga dar nesikreipė dėl pirkinio, kol nepaaiškės, ar JAV vyriausybė to kam sandėriui nesipriešins.

Pavienės satelinės vyriausybės jau kreipiasi dėl sąlygų, kuriomis jos galėtų patenkinti savo gyventojų reikalavimus JAV kviečiais.

Paprastai JAV savo kviečių perteklių parduoda žemiau rinkos kainos.

● **TITO KELIONĖ** po P. Amerikos valstybės nebuvo tokia triumfališka, kokios jis tikėjosi iš "neutralių" vyriausybių. Tik penktadalis Brazilijos parlamentarų susirinko išklausti jo kal-

bos. Čilės darbininkai atsisakė dalyvauti priėmime, o naujas užsieny reikalų ministras atsisakė būti prisaikdinamam, kol Tito neapleido to krašto. Bolivijos policija patarė visai nesirodyti viešumoje.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.

CLEVELAND 24

Nationalities Services Center, United Appeal agentūra, 1620 Prospect Ave., visuomet laiko atdaras duris svetur gimusiems, kitių tautybių žmonėms.

United Appeal savo metinę rinkliavą pradeda spalio 14 d. ir ją pabaigs spalio 24 d. Jos 149 agentūroms ir Raudonajam Krvžiui užsibrėžia surinkti \$13,258,000. Tai didžiulė Clevelando šalpos ir socialinės paramos organizacija, kurios darbu turėtų susidomėti tų tautybių grupės, kurios savo tautiečių šalpa savarankiškai nėra pakankamai išvysčiusios.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce
Cosmos Parcel Express Corp.
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608
Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR
Marquette Gift Parcel Service
2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629
Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Šiai įmonei vadovauja ir greitai patarnavimus atlieka, turį daugelio metų siuntinių siuntimo srityje patirtį, EDVARDAS ŽUKAUSKAS ir VYTAUTAS ŽUKAUSKAS.

Kalėdiniai maisto siuntiniai iš JAV ir Danijos dabar siunčiami papigintomis kainomis.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

MAY'S BASEMENTS

64 SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS!

ŽEMIAUSIOS KAINOS ŠIEMS METAMS!

Ir - Eagle Stamps prisideda prie sutaupų perkant kiekvieną pirkinį!

Specialus pirkinys!

Iškilios gamyklos
KAILIAIS APSIŪTI
LIUKSUSINIAI
PALTAI

\$50

- Naturalios ūkio minkos*
- Naturalios rudens rūko minkos*
- Naturalios sidabriniai mėlynos minkos*
- Dažytos voveraitės
- Norvegiškos mėlynos lapės

Kailiai pažymėti, nurodant importuotų kailių gamybos galią.
* TM Emba minkų augintojų sąjunga.

Medžiagos:

- Vilnonė Meltona, vilnonė Lustrossa
- Vilnonė Lariba, vilnonė Boucle

Stiliai:

- brangenybių smakro apykaklės
- Vestuvinio orkestro apykaklės
- Įrėmintos apykaklės
- Užverčiamos apykaklės

Dydžiai:

- Juniorių 5 iki 15
- Panelių 8 iki 18
- Moterų 14½ iki 24½

Liuksusiniai kailiai su švelniomis vilnos medžiagomis. Paskutiniausiai stiliai ir naujausi rudens atspalviai — rusvi, rudi, gelsvi, raudoni, žali, mėlyni, laukinių ryšių, juodi.

\$5 ĮMOKĖJIMAS

Užlaikys jūsų pasirinktą prekę.

BASEMENT MISSES' AND WOMEN'S COAT DEPARTMENT, THE MAY CO., DOWNTOWN AND BRANCHES,

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Lietuvių Moterų Klubo veikla

Rugsėjo 10 d. naujoji Lietuvių Moterų Klubas (Lithuanian Women's Club) savo posėdyje pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirmininkė p. John Gazer, vicepirmininkė p. William Mack, antrąją vicepirmininkė p. Anthony Pongonis, išdininkė p. John DeRichter ir sekretorė p. Anthony Bacevice.

Anne M. Gazer, Lietuvių Moterų Klubas pirmininkė.

P. Hy Yattle, The Plain Dealer fasonų skyriaus redaktorė, skaitys paskaitą klubo susirinkime - pobūvyje, kuris įvyks spalio 8 d. (antradienį), The Golden Door restorano patalpose (Golden Gate Shopping Center, 6420 Mayfield Rd.). Klubas numato visą eilę kitų parengimų, kurių vienas įvyks lapkričio 29 d., — metinis šokių vakaras.

Idomi paskaita

Cleveland Council on World Affairs spalio 4 d., penktadienį, 8:30 val. vak., Sheraton-Cleveland viešbučio Clevelando salėje (Cleveland Room) ruošia paskaitą, kurią skaitys aukštas svečias iš Washingtono, — D. Britanijos ambasadorius Sir David Ormsby Gore, tema "Britanijos vaidmuo pasaulio scenoje". Įėjimas 1.70 dol., studentams — 1 dol.

ISNUOMOJAMI KAMBARIAI

Skambinti 6 val. p. p.
Tel. 881-9236

HOUSE FOR SALE

EAST SIDE: By owner. Large double, originally 4-suiters. Little upkeep. Must sell to settle estate. Make offer. RE. 4-3912.

ALT S-gos Clevelando skyriaus pirm. K.S. Karpius supažindina Clevelando visuomenę su viešnia iš Australijos soliste Genovaite Vasiliauskiene.

AUSTRALIEČIŲ GASTROLĖ

Turime pripažinti, kad tokio tobulumo koncertai yra reti įvykiai Clevelande. Australietės G. Vasiliauskiene ir D. Oldham, sopranas ir pianistė, rugs. 28 d. šv. Jurgio parapijos salėje pasirodė, kaip tikros laisvos menininkės. Gavome įdomių įspūdžių ir pergyvenome tikrojo muzikos grožio akimirką.

G. Vasiliauskiene pirmojoje koncerto dalyje atliko A. Karoso -- Ganių palšus jautelius, J. Tallat-Kelpšos -- Dainą apie Nemunėlį, E. Gailevičiaus -- Verkė mergelę ir St. Gailevičiaus -- Oi laukiau, Salė akustiniai netobula, todėl suprantamas solistės atsargumas. Viseidito šiais lengvo techniško perteikimo kūrinių jinau jau rekomendavosi, kaip numani ir patyri dainininkė. Muzikalumas neabejotinas. Nepatogios vidutinės ar viena kita aukštesnė gaida -- nugalimos nekenkiant skambesui. Lengvutis švelnumas puošia brangintinus mažmožius.

Antram tarpui duota V. Jokūbėno -- Gėlės iš šieno, B. Budriūno -- Rudenėlis, A. Kačanausko -- Agnėnėlės ir A. Kačanausko -- Pradalguose. Melodijų nuotrupos darniai suaidėjo iš pianino. Vykusiai nusilpninta aukšto sios gaidos. Jautrus balso meilumas ar kitokart metalinis skaidrumas gerai derėjo. Įmantraus skonio ir pritaikintas turinui kontekstas (Pradalguose) maloniai paveikė žiūrovus. Labai gražūs tyliasis momentai.

Antrojoje dalyje solistė dainavo Fr. Schuberto -- Laukinė rožė, Fr. Schuberto -- Upėtakis, F. Davido -- Brazilijos per-

gos, tartum susiję su koncerto turiniu.

Gastrolių pradininkas J.J. Bachunas pasirodė su trumpu informaciniu pranešimu, o rengėjo -- ALT S-gos 12 skyriaus pirmininkas K.S. Karpius tarė keletą žodžių įžangai ir pabaigai.

Žiūrovai, užpildę visą salę, priėmė solistes nuoširdžiai ir karštai. Mieloms australietėms įteikta daug gėlių ir dovanų.

Vladas Braziulis

Studentų kavinės atidarymas

Čiurlionio Ansamblio vadovybei sutikus, jų namų rūsyje Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando skyriaus nariai savo jėgomis ir lėšomis įrengė jaukią kavinę. Kavinė įrengta, kad studentai turėtų savo jaukią pastogę laisvalaikiui ir kad susirinkęs akademinis jaunimas turėtų progos arčiau pabendrauti, pasitarti bendromis problemomis.

Spalio mėn. 6 d., sekmadienį, 8 val. vak. įvyks tos kavinės atidarymas, į kurį Lietuvių Studentų Sąjungą kviečia atsilankyti lietuvių visuomenė. Čiurlionio Ansamblio Namų adresas yra: 10908 Magnolia Dr. Įėjimas į kavinę iš kiemo.

Ta pačia proga, spalio 6 d., 7 val. vak., prieš atidarant kavinę atsilankiusiems svečiams, įvyks Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando skyriaus narių susirinkimas. Skyriaus nariai prašomi visi dalyvauti.

Lietuviški pietūs

Taip jau susidarė aplinkybės, kad abi Clevelando liuanistinės mokyklos tą pačią dieną, sekmadienį, spalio 6 d. ruošia pietus visuomenei, kad iš susidariusio pelno paremti mokyklų išlaidas.

Šv. Kazimiero liuanistinė mokykla pietus ruošia Naujosios parapijos salėje, o Vysk. Valančiaus — šv. Jurgio parapijos salėje.

Abi mokyklos atlieka našų ir svarbų mūsų jauniosios kartos švietimo ir liuanistinio auklėjimo darbą. Tą darbą privalome visi vienaip ar kitaip paremti.

Ruošiamieji mokyklų pietūs tesutraukia pilnas sales ne tik mokinių tėvų, bet visą Clevelando lietuvių visuomenę.

• Clevelando Oskestras, pasaulyje išgarsėjęs savo aukštu meniniu lygiu, pradeda savo sezoną Severance Hall spalio 3 (ketvirtadienį) ir spalio 5 dienomis. Koncertų pradžia 8:30 val. vak.

Jau 18 sezoną orkestrui

vadovauja įžymusis dirigentas George Szell, kartu sulaukęs ir 50 metų dirigavimo sukakties.

Sezonas bus pradėtas uvertiura "Romos karnevalas" Op. 9., 19 šimt. įžymiausiu muzikos kūriniu.

• Clevelando Meno Muziejus pasižymi ne tik savo rinktinėmis meno parodomis, kurios vyksta be pertraukų, bet taip pat savo kultūrinėmis paskaitomis, koncertais ir kt. meno sričių parengimais.

Spalio 4, penktadienį, 8 val. 15 min. vakare ruošiamas Remy G. Saisselin paskaita tema: Dailininkas, akis ir jis pats. Temoje bus liečiami portretisto pažiūros į istoriją, literatūrą ir dailės darbų ribas.

Spalio 9 d., trečiadienį, 8:15 val. vak. Walter Blodgett vargonų rečitalis.

Nuo spalio 2 d. iki lapkričio 10 d. vyksta paroda, pasivadinusi Stilium, tiesa ir potretu.

Tai virš 100 senųjų ir naujesnių laikų portretistų tapybos ir skulptūros darbų paroda, kurioje išstatyti pasaulio garsiausių portretistų darbai. Jų tarpe rasite ir Rembrandtą ir Rubensą, van Dyck ir Goya, Degas ir Renoir.

• Algis Matulionis studijavo Pre-Medical kursą Brown Universitete, kur buvo priimtas į Phi Beta Koppa garbės korporaciją. Medicinos daktaro laipsnis buvo suteiktas Dalhousie universiteto Kanadoje 1960 metais.

Algis Matulionis priklausio Santaros-šviesos federacijai, Phi Rho Sigma Amerikos medikų korporacijai, lietuvių medikų korporacijai Fraternitas Lithuanica, Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijai.

Šiuo metu jis baigia rezidenciją Huron Road ligoninėje, kurioje jis taip pat eina Chief Resident pareigas.

Šiomis dienomis jis išlaikė Ohio Medical Board egzaminus.

Algis Matulionis yra žinomo visuomenės veikėjo dr. Balio Matulionio sūnus.

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Willowick

Graži gatvė, puikus susisiekimas, arti mokyklų. 5 metų senumo. 2 mieg. žemai, 2 pusiau užbaigti viršū. Padalintas rūšys po visu namu. \$17,800.

E. Cleveland

Į pietus nuo Euclid gatvės. 11 kamb., su baldais, gerame stovyje. Pajamos \$235 mėn. plus savininko butas.

Šv. Jurgio parapijoje

2 šeimų 7-5, 2 gazo pečiai, 2 garažai. Arti šv. Jurgio mokyklos. Nedidelis įmokejimas.

2 šeimų 6-5, 2 gazo pečiai, 3 garažai. \$9,800. Įmokejimas \$500.

1 šeimos, 3 mieg., gerame stovyje. Prašo \$12,200.

2 šeimų, 4-4 visi erdvūs kambariai. 2 geri garažai. Gražus kiemas. \$9,800.

2 šeimų 5-6, Ansel Rd. \$10,600.

Investavimui

4 šeimų, 3 šeimų ir 3 garažai ant 1 didelio sklypo. Gerame stovyje. Visi butai išnuomotai. Pajamos apie \$400 mėn. Kaina \$28,000.

4 butai ir 3 krautuvės. Labai gerai prižiūrėti namai. Prašo \$32,000.

2 dviejų šeimų namai 5-5 ir 6-6. Reikia remonto. \$9,600.

Lietuviai bendradarbiai: Alg. Dailidė ir John Lorenz 13229 Superior Ave. UL 1-6666

ISNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ BUTAS

virš Superior Savings & Loan Assn. patalpų, East 68 ir Superior Ave. kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497

Kaip retai būna Clevelande, šv. Jurgio parapijos salė buvo užpildyta clevelandiečiais atvykusiais G. Vasiliauskiene ir D. Oldham koncertą. Koncertą suruošė ALT S-gos Clevelando skyrius.

J. Carlos nuotrauka

EAST CLEVELAND—13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30 P.M.**

4 1/2% **SUPERIOR SAVINGS**

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 **HOME AND REMODELING LOANS**

IN TOWN OFFICE—6712 SUPERIOR AT E. 68TH

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• **Vilties Draugijos** valdybos nariai, dr. Vl. Ramanauskas, V. Vinclova ir St. Lazdinis, taip pat ir Dirvos redaktorius J. Čiuberkis turėjo malonią progą spalio 28 d., Clevelande pasikeisti nuomonėmis ir informacijomis su PLB pirmininku Juozu J. Bachunu.

Malonu pastebėti, kad naujomis ir atsakingomis pareigomis apkrautas PLB pirmininkas ir toliau gyvai domisi ir kreipia daug dėmesio lietuvių spaudai apskritai ir Dirvai išskirtinai.

• **PLB valdyba** buvo susirinkusi posėdžio. Ryšium su sol. G. Vasiliauskienės koncertu Clevelande ir p. Juozo J. Bachuno viešnagė ta proga, PLB buvo susirinkusi antrajam savo posėdžiui ir apsvaistė eilę jai rūpimų klausimų.

• **ALT S-gos, New Yorko Pirmojo Skyriaus** metinis narių susirinkimas šaukiamas š. m. spalio mėn. 6 d. (sekmadienį), 3 val. p. p., Lietuvių Atletų Klubo patalpoje, 1332 Halsey St., Brooklyn, N. Y. Nariai kviečiami skaitlingai dalyvauti.

• **Dr. Br. Nemickas**, ilgametis Pirmojo Skyriaus narys ir nuolatinis Valdybos narys iš ALT S-gos New Yorko Pirmojo Skyriaus išsiregistravo, pereinamas į kitą skyrių. Valdybos posėdyje jam išreikšta padėka už gerus ir naudingus darbus, atliktus I Skyriuje.

• **Detroito Lietuvių Kultūros Klubas** spalio 19 d., šeštadienį, 7 val. 30 min., Lietuvių Namuose rengia vakarą-pobūvį, kurio visas pelnas skiriamas Vasario 16 Gimnazijai paremti. Jau daugelis ponių įsijungė į tą talkos darbą. Detroito ir Windsoro visuomenė kviečiama prisidėti prie tos lietuviškos talkos — lietuvių bės statybos. DLK Klubas

• **S. Paltus, dr. P. Pamatitis** ir A. Skirius padarys įvadą politinėms diskusijoms, organizuoja joms Los Angeles lietuvių respublikonų vieneto (Lithuanian-American Republican Assembly). Diskusijų, kurios įvyks 1963 metų spalio mėn. 12 d., šeštadienį, 7 val. vakare, LB Centro salėje, tema yra ši: **Amerikiečių Politinės Partijos ir Lietuvos Byla**. Diskusijoms moderuos J. Kojelis. Los Angeles ir apylinkės lietuviai kviečiami šiose diskusijose dalyvauti.

• Rezoliucijoms Remti

Komiteto naujos vadovybės rinkimai 1964 metams įvyks 1963 metų lapkričio mėn. 15 d. pramatyta susirinkime. Nominacijai komitetui pirmininkauja J. Kojelis, kiti du komiteto nariai — kun. E. Caune (latvis) ir B. Nurmsen (estas). Taip pat sudarytas specialus komitetas (auditing committee) peržiūrėti visą kasos stovį. Šį komitetą sudaro: pirm. A. Reins (latvis), A. Skirius ir A. Kalm (estas). Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybė mano, kad kitais metais, kurie kaip tik yra rinkiminiai metai, pavyks praveisti vieną iš jau turimų 37 rezoliucijų. Visos akcijos planas ruošiamas dabar. Tai, be abejo, pareikalaus daug ir didelių pastangų. Rezoliucijų skaičius, žinoma, bus ir toliau didinamas.

• **Solistės Aldonos Stempuzienės** koncertas, ruošiamas Chicagoje spalio mėn. 26 d., 8 val. vakare, Jaunimo Centre.

Lietuvių muziką koncerte atstovaus kompozitorių K. V. Banaičio, J. Gruodžio, V. Jakubėno, D. Lapinsko ir J. Švedo dainos. Be to, bus išpildytos kompozitorių Brahms, Caccini, Debussy, Duranue, Schubert dainos bei Gluck, Monteverdi, Saint-Saens ir Verdi operų arijos. Koncerto programa neabejotinai įdomi ir nekasdieniška.

Koncertui akompanuos muzikas Boies Whitcomb, dėstas Clevelando Muzikos Mokykloje. Koncertą rengia Santaros-Šviesos Federacija.

• **Tamošaičio meno kūrinių paroda Chicagoje**. Praėjus metams nuo paskutinės dailininko parodos vėl įvyks nauja ir gausi darbais A. Tamošaičio paroda Chicagoje. Paroda atidaroma M. K. Čiurlionio Galerijoje š. m. spalio 26 d. Bus išstatyta dideli aliejiniai paveikslai, akvarelės ir grafikos darbai.

Dail. A. Tamošaitis daugelį metų tyrinėdamas liaudies meną yra persiėmęs tos dailės būdingais bruožais. Pasak meno kritiku Tamošaičio darbuose labai ryškus ir savitas asmeninis - tapybinis stilius, visiškai išskiriantis jo kūrybą iš kitų meninių srovių. Jo paveikslų spalvos kontrastinės, primena ar tai senoviškas tapybas, kraštines skrynias, ar seniausius raštuotus auksus. Tamošaičio darbų temos pusiau realios, kitų net simbolinės.

Viešnių iš Australijos solistės Genovaitės Vasiliauskienės ir pianistės Dorothy Oldham pirmieji koncertai Detroito ir Clevelande praėjo dideliu pasisekimu, menininkes pakartotinai iššaukiant į sceną. Nuotraukoje abi menininkės su jų kelionės iniciatorium Juozu J. Bachunu. Stovi iš kairės pianistė Dorothy Oldham, PLB pirm. Juozas J. Bachunas ir solistė Genovaitė Vasiliauskienė.

J. Garlos nuotrauka

ELIZABETHO LIETUVIAI LAUKIA VIEŠNIŲ IŠ AUSTRALIJOS

Spalio 19 d., Elizabeth, N. J. Lietuvių salėje, 269 Second St., įvyks viešnios iš Australijos Genės Vasiliauskienės koncertas. Koncertą rengia LB New Jersey Apygarda.

Pažymėtina, kad Genė Vasiliauskienė, gyvenanti Australijoje, jau daugelį me-

tų su dideliu pasisekimu koncertuoja lietuvių rengimuose, bei Australų radijo programose.

Solistei akomponuos D. Oldham, kuri yra žymi Australijos pianistė. Pianistė D. Oldham išpildys ir piano solo. Malonu konstatuoti, kad pianistė Australijoje jau

per 10 metų talkininkauja visuose lietuvių rengimuose. Būdinga ir tai, kad išpildomų dalykų pasirinkime bus K. Čiurlionio kompozicijos: Mazurka in B minor Fugeta ir Preludais.

Solistės Genės Vasiliauskienės išpildomų dalykų sąrašas itin ilgas ir lietuvių kompozitorių pasirinkimas apdairus ir patrauklus: A. Karosas, J. Tallat-Kelpša, Em. Gailevičius, St. Gailevičius, V. Jakubėnas, B. Budriūnas, A. Kačanauskas. Be to, pasaulinio masto kompozitorių: G. Čaikovskis, F. David, Ch. Gounaud, Fr. Schubert, Eva Dellacqua, G. Puccini ir kiti. Tai visa rodo su kokių ryžtu, pasišventimu ir užsidegimu tolimos Australijos viešnia, nori pavaišinti mus savo skambia daina.

Rengėjams (LB Apygardai) malonu konstatuoti, kad rengiamuoju koncertu susidomėjimas yra didelis. Dainos ir piano mėgėjai tikrai nebus apvilti. Kas pažįsta G. Vasiliauskienę, ar norės ją pažinti, girdėti, tikrai neliiks namuose.

Rašęs šias eilutes yra tikras, kad į šį koncertą suplauks aukštaičiai, žemaičiai, zanavykai, džūkai ir kapsai. Suplauks visi. Sulėks New Jersey lietuviai ir New Yorko, bei Brooklyno dangoraižių bajorai, o gal ir amerikiečiai?

Tenka paminėti, kad solistės G. Vasiliauskienės pakvietimas Amerikon yra nuopelnas J. J. Bachuno, kuriam ir priklauso didelis aciu. Kad jis sudarė galimybę New Jersey lietuviams pasikviesti — dar kartą aciu.

V.A. Račkauskas

DETROIT

ATŠVENTĖ KUNIGYS-TĖS SIDABRINĮ JUBILIEJŲ

Rugsėjo 15 d. kun. K. Simanavičius atšventė sidabrinį kunigystės jubiliejų. Tą dieną 10:30 val. jubilieatas šv. Antano parapijos bažnyčioje, asistuojant klebonui kun. Stanevičiui, Windsoro lietuvių parapijos klebonui kun. Lengvinui ir kun. Kriščiūnėvičiui, atlikė iškilmingas, padėkos mišias. Turiningą pamokslą pasakė kun. dr. Borevičius. Mišių metu gražiai giedojo parapijos bažnytinis choras ir t.t.

Po pamaldų, Holy Redemer salėje buvo jubilato pagerbimui iškilmingi pietūs, kuriuos ruošė šv. Antano parapijos bažnyčios patarnautojų komiteto nariai. Draugo korespondento apskaičiavimu, pietuose dalyvavo apie 400 parapijiečių ir svečių. Bet jeigu tie kun. K. Simanavičiaus pagerbimo pietūs būtų buvę suruošti nuosavuose lietuvių namuose, žmonių būtų buvę daug daugiau, nes tie lietuviai, kurie žino 4-tąjį Dievo įsakymą ir turi didesni patriotinį jausmą, į Holy Redemer — svetimtaučių salę, nors ir labai norėjo jubilatą pagerbti, nėjo.

Detroito lietuviams įsigijus savus namus, visos lietuvių organizacijos susipietė apie savuosius, gražiai ir naujai dekoruotus namus. Visiems juose vietos pakanka ir didesnių trūkumų juose neranda. Tik vieniems Detroito lietuviškiausios šv. Antano parapijos bažnyčios tarnams ir josios vyriausiam administratoriui, tie mūsų namai netinka, nes, rodos, su trečiu iš eilės savo rengtu rengimu ir šį kartą nudūmė į svetimtaučių aprūkusią Holy Redemer salę.

A. L. R. K. F. narys

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 5 - 13 D. Jaunųjų dailininkų meno kūrinių paroda Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Centre. Parodos atidarymas spalio 5 d. 7 val. vakaro.

SPALIO 5 D. Lietuvos Dukterų vakarienė Jaunimo centre.

SPALIO 5 D. "Lituanicos" skautų tunto vakaras rengiamas Tėvų Komiteto Balio Pakšto salėje.

SPALIO 6 D. Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Chicago Skyriaus ruošiamas Vilniaus diena Jaunimo Centre.

SPALIO 12 D. Lietuvių Gai-lingųjų Seserų S-gos tradicinis parengimas, Western Ball Room salėje.

SPALIO 12 D. -- gyv. D. Britanijoje lietuvių linksmavakis, B. Pakšto salėje.

SPALIO 12 D. 7:30 v.v. A. Kairio vaidinimo "Popiečio Diagnozė" premjera statoma Scenos Darbuotojų Sąjungos Jaunimo Centre.

SPALIO 13 D. 3:30 v. p.p. A. Kairio vaidinimas "Popiečio Diagnozė" statomas Scenos Darbuotojų Sąjungos Jaunimo Centre.

SPALIO 13 D. Chicago skautininkų Ramovės muzikos ir literatūros pobūvis Balio Pakšto svetainėje.

SPALIO 19 D. Ateitininkų sen- draugių tradicinis Rudens vakaras Jaunimo Centre.

SPALIO 26 D. 8 val. vak. solistės Aldonos Stempuzienės koncertas, ruošiamas Santaros-Šviesos Federacijos Jaunimo Centre.

SPALIO 27 D. Chicago Lie- tuvių Suvalkiečių Draugijos 25 metų sukakties minėjimas Dariaus - Girėno salėje.

LAPKRIČIO 2 D. ALT S-gos subatvakaris Don Varno Poste.

Lietuvių Jaunųjų Menininkų Klubo nariai, kurių darbų paroda įvyksta Chicagoje Čiurlionio Galerijoje spalio 5-13 d. Nuotraukoje iš kairės: A. Trinkūnas, N. Baniėnė, Z. Sodeikienė, pirm. D. Verbickaitė, M. Ambrozaitienė, H. Blyskis, R. Jautokaitė, P. Aleksa, E. Rundzaitienė, V. Ramonaitis. V.A. Račkausko nuotrauka